

Nationale Vereniging De Zonnebloem

Jaarverslag 2018

Bij de Zonnebloem draait het om mensen. Met ruim 33.000 vrijwilligers zetten we alles op alles om mensen met een lichamelijke beperking een onvergetelijke dag te bezorgen. Iedere dag opnieuw.

Er kan zoveel meer dan je denkt.

Inhoudsopgave

2018 in vogelvlucht	4
Voorwoord	9
1 Er kan zoveel meer dan je denkt	10
1.1 Huisbezoek, activiteiten, uitjes	13
1.2 Vakanties	16
1.3 Toegankelijkheid	18
1.4 Mobiliteit	20
1.5 Het andere bedrijfsuitje	22
2 Communicatie	24
2.1 Communicatie met belanghebbenden	26
2.2 Zichtbaarheid	27
3 Financiering van de activiteiten	28
4 Ontwikkeling organisatie	34
5 Verenigingsstructuur	40
5.1 Organisatie	42
5.2 Bestuur en toezicht	44
5.3 Samenwerking	51
6 Financieel beheer	52
6.1 Financieel Beleid	54
6.2 Financiële positie	56
7 Jaarrekening	62
7.1 Balans	64
7.2 Staat van baten en lasten	65
7.3 Kasstroomoverzicht	66
7.4 Algemene toelichting	67
7.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening	68
7.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva	69
7.7 Grondslagen voor bepalingen van het saldo van de baten en lasten	71
7.8 Toelichting op de balans	74
7.9 Toelichting op de staat van baten en lasten	82
7.10 Overzicht directiesalaris	90
7.11 Toelichting op de kostenverdeling (model C)	91
7.12 Overige toelichtingen	92
8 Overige gegevens	94

2018 in vogelvlucht

Voor mensen met een fysieke beperking is eropuit gaan niet vanzelfsprekend. Vaak is er behoefte aan ondersteuning, speciaal vervoer en zorg. Onze vrijwilligers bieden mensen met een lichamelijke beperking door chronische ziekte, handicap of gevorderde leeftijd de mogelijkheid om erop uit te trekken. Zonnebloemafdelingen in het land organiseerden in 2018 bijna 10.000 activiteiten waar ruim 300.000 keer aan werd deelgenomen. Daarnaast werden door afdelingen vakanties georganiseerd voor de doelgroep en werd vanuit het nationaal bureau gewerkt aan een betere toegankelijkheid van recreatieve locaties en meer mobiliteit voor mensen met een fysieke beperking.

In 2018 hebben:

- 33.279 mensen zich voor ons ingezet als vrijwilliger.
- 105.000 mensen gebruik gemaakt van onze diensten.
- 376.483 donateurs ons werk ondersteund.
- we mede dankzij deze steun € 12.722.000 besteed aan de doelstelling.

Onze vrijwilligers:

- 30.606 afdelingsvrijwilligers zetten zich in voor deelnemers bij hen in de buurt.
- 2.673 vakantievrijwilligers hebben zich ingezet als vrijwilliger tijdens de vaarvakanties.
- 5.548 vrijwilligers hebben deelgenomen aan workshops om hun deskundigheid te bevorderen.
- Door mee te doen aan het 'andere bedrijfsuitje' waren ruim 2.000 medewerkers van verschillende deelnemende bedrijven Zonnebloemvrijwilliger voor één dag.

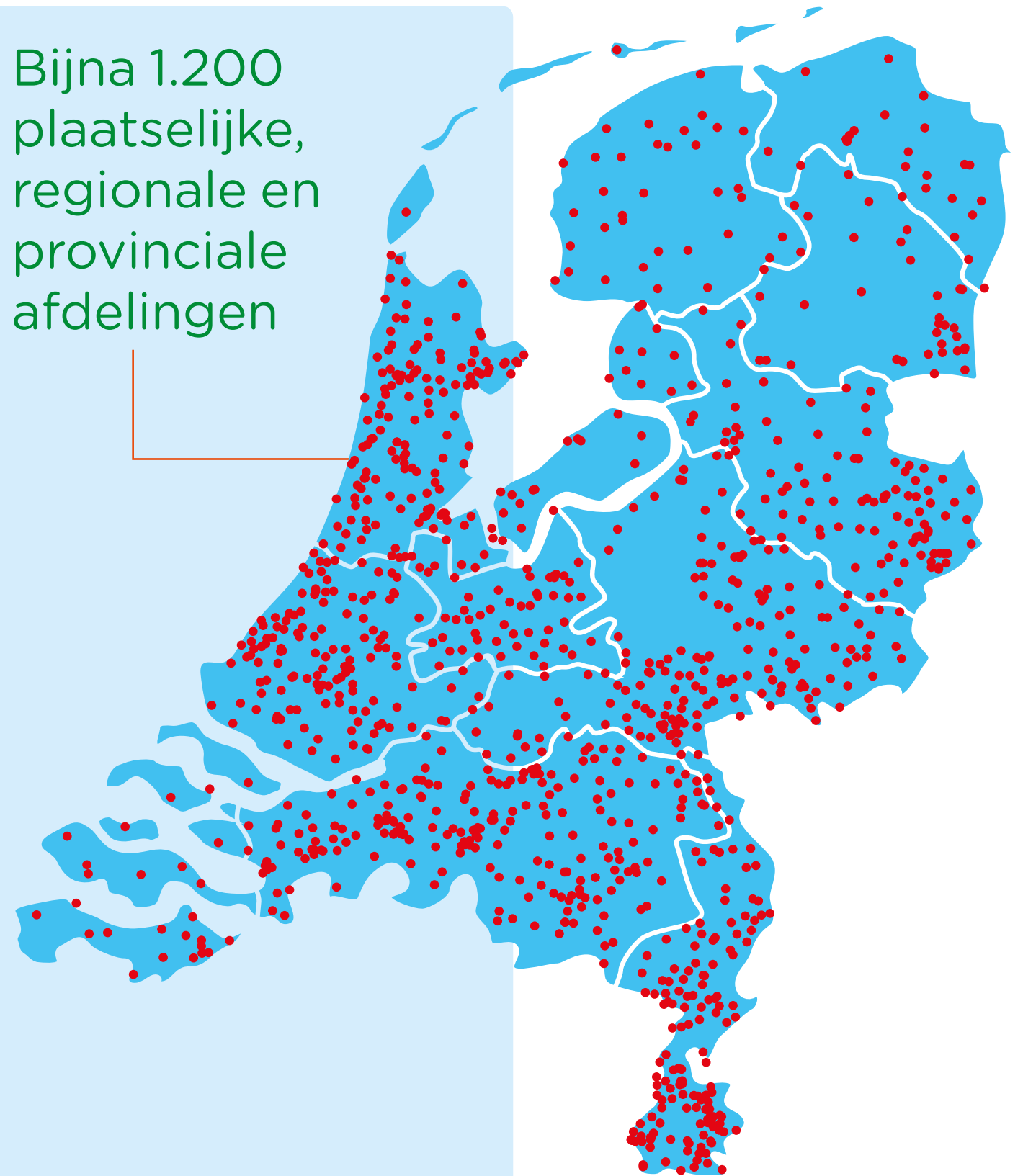

Mede dankzij deze inzet:

- Werden ruim 1 miljoen huisbezoeken afgelegd door onze vrijwilligers.
- Hebben 2.837 gasten genoten van een aangepaste vaarvakantie op ons eigen schip.
- Werd ruim 300.000 keer genoten van een dagje uit.
- Is de Zonnebloemauto 3.376 keer verhuurd.
- Zijn 15 (grote) locaties getest op toegankelijkheid, waaronder musea, voetbalstadions en een attractiepark.

Bijna 1.200 plaatselijke, regionale en provinciale afdelingen

Voorwoord

Op het moment dat ik dit schrijf, zijn we druk met het vieren van ons 70-jarig bestaan. Ik kan niet anders dan constateren dat de Zonnebloem een veerkrachtige, hartverwarmende en vitale vereniging is en dat vervult me met trots. Een vereniging die dankzij haar vrijwilligers maar zeker ook dankzij de bijdragen van onze donateurs kleur geeft aan het leven van mensen met een fysieke beperking.

In 2018 passeerden enkele grote onderwerpen de revue en het jaar kenmerkte zich dan ook door veel overleg tussen de verschillende geledingen binnen onze vereniging. Ik ben onder de indruk van de bereidheid van vrijwilligers, medewerkers en deelnemers om mee te denken met het geven van vorm en inhoud aan onze vereniging. We hebben in het verslagjaar nieuw financieel beleid geformuleerd, een nieuw meerjarenbeleidsplan aangenomen en de eerste stappen gezet in het vormgeven van een nieuwe verenigingsstructuur.

Verder was 2018 het jaar waarin geen landelijke vakanties meer werden georganiseerd met uitzondering van de vakantieweken aan boord van ons eigen schip MPS de Zonnebloem. In plaats daarvan is een nieuw concept geïntroduceerd waarbij afdelingen zelf vakanties organiseren en de afdelingen hebben de handschoen opgenomen: een kleine 90 vakanties zijn al door afdelingen zelf georganiseerd. Ik vond het mooi om te constateren dat, na een lichte aarzeling aan het begin, afdelingen elkaar enthousiast maakten om ermee aan de slag te gaan. Daarnaast werkten we verder aan ons streven om onze doelgroep mobieler te maken en recreatieve locaties toegankelijker.

Ook dat is namelijk iets om trots op te zijn: terwijl we werken aan de continuïteit van de vereniging, kunnen onze deelnemers blijven aansluiten bij vele grote en kleine activiteiten of rekenen op een bezoek aan huis. Daar zijn onze gemeenschappelijke inspanningen immers allemaal op gericht. Ik zie de toekomst met veel vertrouwen tegemoet.

Godfried Barnasconi
voorzitter Nationaal Bestuur

1 Er kan zoveel meer dan je denkt

Op een volwaardige manier meedoen aan de maatschappij. Voor veel mensen is dit geen eenvoudige opgave. De Zonnebloem biedt oplossingen. Met persoonlijke aandacht en activiteiten, zodat mensen niet in een sociaal isolement komen. Met volledig verzorgde vakanties op ons speciaal ingerichte passagiersschip. Met de Zonnebloemauto om mobiliteit en zelfstandigheid te bevorderen. En met het toegankelijker maken van recreatieve voorzieningen in Nederland, variërend van musea tot attractieparken en voetbalstadions. Zodat mensen met een lichamelijke beperking vanzelfsprekend en zonder meer praktische zorgen dan ieder ander kunnen deelnemen aan de samenleving.

Er kan zoveel meer dan je denkt

In een sociale en zorgzame samenleving kan iedereen op een volwaardige manier meedoen. Veel mensen met een lichamelijke beperking kunnen dat niet. Door hun beperkte mobiliteit en de beperkte toegankelijkheid van hun omgeving wordt winkelen, sporten en uitgaan vaak ernstig belemmerd. Hierdoor kunnen zij het contact met de buitenwereld verliezen en ligt sociaal isolement op de loer. Persoonlijke aandacht is dan vreselijk belangrijk.

Onze visie

Nationale Vereniging de Zonnebloem (verder: de Zonnebloem) streeft naar een samenleving waar mensen met een lichamelijke beperking vanzelfsprekend en zonder meer praktische zorgen dan ieder ander aan kunnen deelnemen.

Onze missie

De Zonnebloem verrijkt het leven van mensen met een lichamelijke beperking, en dat van haar vrijwilligers, door sociale en recreatieve activiteiten mogelijk te maken.

Meerjarenplan 2014-2018

Voor de periode 2014-2018 is een meerjarenplan opgesteld. De hoofdlijnen van dat plan worden jaarlijks in detail uitgewerkt. Het meerjarenplan is erop gericht de Zonnebloem toekomstbestendig te houden, zodat we onze positie in de Nederlandse samenleving behouden en kunnen inspelen op (actuele) ontwikkelingen. Het meerjarenplan omvat ook een meerjarenbegroting.

Het meerjarenplan 2014-2018 kent vijf uitgangspunten:

1. Focus op doelstelling en doelgroep
2. Flexibeler inrichten van vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisatie
3. Optimaal bedienen van de doelgroep
4. Communicatie die transparantie en zichtbaarheid bevordert
5. Financieringsvorm die solidariteit en samenwerking stimuleert

Wat we doen

Ook in 2018 verrijkten ruim 33.000 vrijwilligers en onze medewerkers het leven van mensen met een fysieke beperking door:

- persoonlijke aandacht te geven;
- bijzondere ontmoetingen te initiëren;
- leuke activiteiten en uitjes te organiseren;
- mobiliteitsmogelijkheden te bieden;
- Nederland toegankelijker te maken.

Op deze manier is de Zonnebloem maatschappelijk van waarde.

1.1 Huisbezoek, activiteiten, uitjes

Aanleiding

Het ideaal van Alex van Wayenburg was een samenleving waarin plaats was voor zieke en gezonde mensen, naast elkaar, en hij vond dat er meer aandacht moest zijn om de zieke en gehandicapte medemens bij die samenleving te betrekken en te voorkomen dat zij zich eenzaam voelt. Meer dan de helft van de mensen met een lichamelijke beperking zegt zich wel eens eenzaam te voelen, bij mensen met een ernstige lichamelijke beperking is dat 67%.

Doelstelling

Onze belangrijkste doelstelling is om zoveel mogelijk mensen met een lichamelijke beperking mee te laten doen aan de samenleving door huisbezoek en het organiseren van activiteiten en uitjes.

Onze werkwijze

Het grootste deel van de Zonnebloemactiviteiten (huisbezoek, dagjes uit en vakanties) wordt door de vrijwilligers in de afdelingen in het land georganiseerd. Vrijwilligers bezoeken met regelmaat mensen met een fysieke beperking aan huis. De Zonnebloem is daarmee een van de grootste organisaties in Nederland die daadwerkelijk bij mensen achter de voordeur komt en langdurig contact houdt en daardoor een band opbouwt.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- Vrijwilligers legden ruim één miljoen huisbezoeken af bij deelnemers die niet gemakkelijk zelfstandig de deur uit kunnen.
- Zonnebloemafdelingen in het land organiseerden lokaal bijna 10.000 activiteiten waar zo'n ruim 300.000 keer aan wordt deelgenomen (dus geen unieke deelnemers). Dat zijn bijvoorbeeld ontspanningsmiddagen, picknicks en bezoeken aan het winkelcentrum. Daarvan valt ongeveer de helft in de categorie 'kleinschalige activiteiten', dat wil zeggen in kleine groepen of één-op-één, zoals een museumbezoek, een uitje naar de bioscoop of een tuincentrum, die op de wens van de deelnemer worden afgestemd.
- Gezamenlijk werden in regionaal verband nog zo'n 350 activiteiten georganiseerd voor ruim 31.000 deelnemers.

Mooie voorbeelden

- Eerst een high tea, en daarna zélf cupcakes bakken en versieren; de jongerenwerkgroep Groningen en Drenthe had een calorierijke, maar vooral gezellige middag achter de rug.
- Spannende momenten voor vijf deelnemers van de Zonnebloemafdeling Eindhoven. Zij verlegden hun grenzen in het rolstoeltoegankelijke klimbos Rocks 'n Rivers in het Brabantse Goirle.
- Zonnebloemafdeling Krimpen aan den IJssel bezocht het varend bloemencorso in het Westland. Een lokale ondernemer verzorgde de stoelen, een opgang over de dijk en wat te drinken.
- De deelnemers en vrijwilligers van de regio Groningen Stad en Ommeland waren uitgenodigd om op Koningsdag met 41 personen aanwezig te zijn in de Martinikerk in aanwezigheid van de Koninklijke familie. De voorzitter van de regio Groningen Stad en Ommeland zei meteen 'ja' op de uitnodiging maar het was een enorme uitdaging voor de afdeling: "In drie dagen tijd moest er door de AIVD een screening plaatsvinden op 42 personen. En waar ga je in het centrum van Groningen met 42 personen lunchen op Koningsdag als er ook nog 20 rolstoelplaatsen nodig zijn? Maar het is gelukt en het was een 'once in a lifetime experience'.

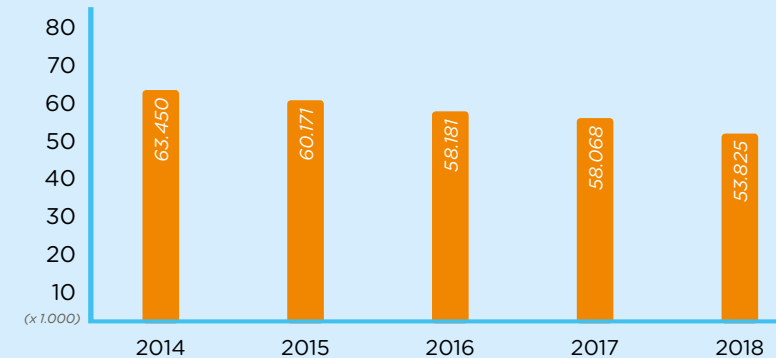
Geleerde lessen

- Onze vrijwilligers worden steeds vaker geconfronteerd met hulpvragen die verder gaan dan de mogelijkheden van de Zonnebloem. In het kader van het project 'Vrijwillig Dichtbij' worden vrijwilligers en bestuurders ondersteund om met deze complexe hulpvragen om te gaan en oog te hebben voor signalen die in eerste instantie buiten het Zonnebloem-perspectief vallen. Dit vraagt naast het aanleren van vaardigheden door vrijwilligers ook inzicht in en samenwerking met het lokale hulpaanbod. Zonnebloemvrijwilligers kunnen deelnemers dan actief verwijzen naar andere organisaties.
- Mede door het project 'Vrijwillig Dichtbij' is lokaal het aantal samenwerkingspartners gegroeid. Meer dan de helft van de lokale afdelingen heeft een deelnemer doorverwezen naar een voor hen meer geschikte organisatie. Hierdoor is het aantal deelnemers aan Zonnebloemactiviteiten wel teruggelopen maar zijn deze mensen uiteindelijk wél geholpen.
- Het streven was om de gemiddelde leeftijd van de deelnemers met drie maanden te verlagen. Helaas hebben we niet kunnen vaststellen of deze doelstelling gehaald is, omdat door storingen met de Online Afdelingsadministratie registratie niet actueel is.

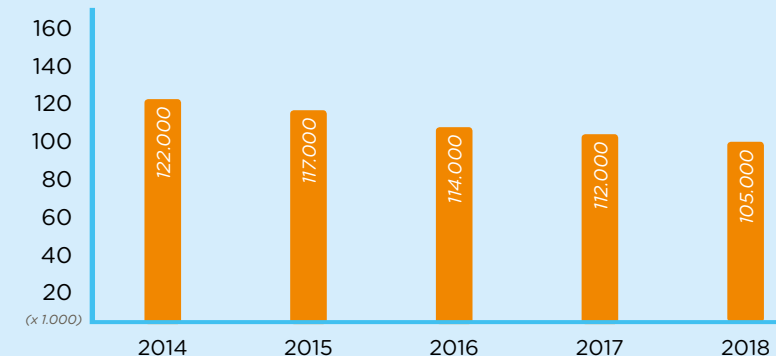
Blik op de toekomst

- Hoewel het aantal deelnemers iets terugloopt (zie de staatjes), stijgt het aantal georganiseerde activiteiten (volgens de afdelingsprofielen) en de totale deelname aan dagactiviteiten. Het lijkt erop dat de bestaande deelnemers vaker deelnemen aan een activiteit.

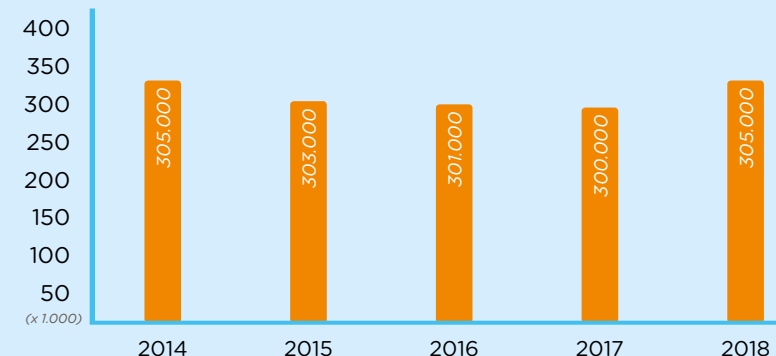
Aantal mensen dat bezoek krijgt

Aantal unieke deelnemers

Totale deelname aan dagactiviteiten

1.2 Vakanties

Aanleiding

We maken vakanties mogelijk voor mensen met een (ernstige) lichamelijke beperking. Voor deze mensen is het vaak niet mogelijk om er alleen op uit te gaan. Dit komt onder andere door onzekerheid over de aanpassingen en onvoldoende kennis van aangepaste locaties.

Doelstelling

Met onze vakanties bieden we mensen met een (ernstige) lichamelijke beperking de gelegenheid tegen een normale prijs een aantal dagen zorgeloos te genieten van een vakantie.

Afdelingsvakanties nieuwe stijl

In september 2017 besloot de Nationale Vergadering dat de regionale vakanties vanaf 2018 anders vorm zouden krijgen. De vakanties nieuwe stijl bieden lokale en regionale afdelingen de mogelijkheid om zelf vakanties te organiseren. Betere aansluiting bij wensen en behoeften van de lokale deelnemers is daarbij het uitgangspunt.

Het Eropuit Platform ondersteunt afdelingsvrijwilligers bij het organiseren van aangepaste vakanties en uitjes. Door inzicht te geven in aangepaste locaties weten zij welke geschikt zijn voor de afdelingsdeelnemers. En weten zij waar ze terecht kunnen voor praktische zaken en hulp. Met de goed aangepaste accommodaties en vrijetijdslocaties zijn prijsafspraken gemaakt en raamovereenkomsten afgesloten.

Via 30 workshops zijn afdelingen interactief geïnformeerd over de wijze van organiseren en ondersteuning daarbij. Regionale besturen en vakantiepools vormen een platform voor uitwisseling van gedachten over deze verandering in het vakantieproject en ondersteunen lokale afdelingen desgewenst bij de organisatie ervan.

Vanuit onze 'Stimuleringsregeling bijdrage vakanties' – en ook vanuit de Riki-stichting en de Coovels-Smits Stichting – financieren we deze vakanties gedeeltelijk.

Belangrijkste activiteiten en successen afdelingsvakanties nieuwe stijl 2018

- Het aantal aangepaste accommodaties dat we via het Eropuit Platform aanbieden is in 2018 gestegen van 24 naar 62 accommodaties en het aanbod is divers.
- Het Platform biedt bij nagenoeg alle vakantieaccommodaties een mooi aanbod van toegankelijke excursies.
- In 2018 zijn 87 afdelingsvakanties georganiseerd, waarvan 42 door regionale en 45 door lokale afdelingen. Hieraan namen circa 1.400 deelnemers en circa 950 vrijwilligers deel.
- De bezetting van het Hugenpothuis (een moderne, aangepaste vakantiewoning op de Veluwe) is door betere bekendheid gestegen naar 76,9%.

Vaarvakanties

Ons vakantieschip MPS de Zonnebloem is speciaal ingericht zodat mensen met een zeer complexe zorgvraag ook kunnen genieten van een mooie vakantie. De zorgvraag en het zorgaanbod worden wekelijks nauwkeurig afgestemd, zodat we deskundige vrijwilligers kunnen koppelen aan de veelal complexe zorgvraag die onze vakantieasten hebben. De vrijwillige staf stuurt de vrijwilligersgroep aan, waarbij zij ondersteund wordt door de betaalde bemanning. Door deze gezamenlijke verantwoordelijkheid kunnen deelnemers genieten van een compleet programma tijdens een onbezorgde vakantie.

Belangrijkste activiteiten en successen vaarvakanties 2018

In 2018 hebben 2.837 vakantieasten genoten van een vaarvakantie met MPS de Zonnebloem. Van deze gasten heeft 40% zware of intensieve zorg nodig.

- Maar liefst 2.673 meereizende vrijwilligers hebben deze vaarvakanties mede mogelijk gemaakt. Voor circa 800 vrijwilligers was het de eerste keer dat zij deelnamen aan een vaarvakantie.
- De bezettingsgraad was nagenoeg gelijk aan 2017 voor zowel de deelnemers als de vrijwilligers.

	2017	2018
Deelnemers	98,7%	98,8%
Vrijwilligers	100,1%	100,3% ¹

- Deelnemers geven gemiddeld een 8,8 aan de vaarvakanties. Zij zijn het meest te spreken over de begeleiding door de vrijwilligers, die ze beoordelen met een 9,1.
- Meereizende algemeen vakantievrijwilligers en verpleegkundigen geven respectievelijk een 8,5 en een 8,3. Stafleden geven gemiddeld een 8,6. In 2018 hebben we vijf jongerenreizen (in combinatie met andere leeftijden) georganiseerd. Hierdoor konden 35 zwaar beperkte jongeren met ons meevaren (in 2017 waren dit 19 zwaar beperkte jongeren).
- Een pilotreis met hulphonden is succesvol uitgevoerd.
- Door de historisch lage waterstand moesten we bij 18 vaarvakanties van de geplande route afwijken en hebben we voornamelijk door Nederland gevaren.

¹ Er zijn enkele vaarweken waarin een vrijwilliger boventallig is meegegaan, als onderdeel van een leerproces (bijvoorbeeld om staflid te worden).

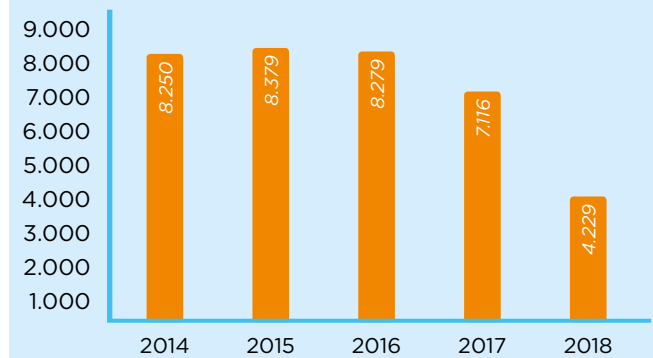
Geleerde lessen/ Wat ging minder goed

- Het avondentertainment krijgt met een 7,8 de laagste beoordeling. Komend jaar doen we onderzoek naar de behoefte van deelnemers en hoe het aanbod kan worden verbeterd.
- Het doel om in totaal 120 afdelingsvakanties te organiseren/faciliteren is helaas niet gehaald. 2018 was een overgangsjaar waarin iedereen moest wennen aan een nieuwe manier van organiseren en faciliteren. Vol vertrouwen hebben we onze doelstelling voor 2019 dan ook gesteld op 150 vakanties.

Blik op de toekomst

- In 2019 bieden we vier vaarvakanties aan voor deelnemers die een hulphond mee willen nemen.
- De Zonnebloem wordt een kennispartner als het gaat om toegankelijke accommodaties.

Aantal vakantiedeelnemers

Vakantiedeelnemers 2018 zijn verdeeld in 2.837 deelnemers van vaarvakanties en 1.392 deelnemers van afdelingsvakanties. 2018 is het eerste jaar dat er geen landelijke vakanties meer worden georganiseerd.

1.3 Toegankelijkheid

Aanleiding

Maar liefst 1,4 miljoen mensen hebben te maken met een matige tot ernstige lichamelijke beperking³. Bijna 1 miljoen mensen⁴ (68% van de mensen die gebruik maken van een rolstoel of scootmobiel) twijfelt soms om een vrijetijdslocatie te bezoeken omdat hij/zij niet zeker weet of die toegankelijk is. De recreatieve sector zelf blijkt weinig bekend te zijn met het toegankelijkheidsvraagstuk en de wetgeving op dit gebied.

Doelstelling

Met het Zonnebloem project Onbeperkt Eropuit werken we aan een toegankelijker Nederland. Hierbij richten we ons specifiek op de sociale en recreatieve sector.

Onze werkwijze

Onze mystery guests, die zelf een fysieke beperking hebben, bezoeken vrijetijdslocaties in het hele land. Zij voeren een belevingsonderzoek uit. Op basis van de resultaten van dit belevingsonderzoek én een technische keuring uitgevoerd door onze eigen keurmeesters, ontvangen de locaties een verbeteradvies voor de korte, middellange en lange termijn. Hierna gaan de locaties zelf aan de slag om de verbeteringen te realiseren. Daarnaast bieden we medewerkers van die vrijetijdslocaties een workshop aan over toegankelijkheid en gastvrijheid om hun bewustwording en kennis verder te vergroten.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- Door financiële steun van onder andere de VriendenLoterij heeft de Zonnebloem in 2018 15 (grote) locaties getest op toegankelijkheid en haar bevindingen gepresenteerd. Het betrof onder andere musea, een attractiepark en voetbalstadions.
- In totaal werden 180 mystery-bezoeken afgelegd.
- We organiseerden zeven workshops voor ongeveer 100 medewerkers. De overige workshops zullen plaatsvinden in 2019.
- De eerste toegankelijkheidsplaquettes zijn uitgereikt in het Rijksmuseum in aanwezigheid van de minister van VWS (zie kader).

- In de Week van de Toegankelijkheid organiseerden we de Zonnebloem Testdagen. Tijdens deze week testten 100 mystery guests de toegankelijkheid van twaalf vrijetijdslocaties die geselecteerd waren voor de verkiezing van 'Het meest toegankelijke dagje uit'. Dit is gewonnen door het Kröller-Müller Museum.
- We bezorgden een groot aantal mensen een leuk uitje naar de bioscoop (zie kader).
- 12 medewerkers en vrijwilligers van verschillende musea in Gelderland hebben deelgenomen aan de speciaal ontwikkelde workshop voor Erfgoed Gelderland in het kader van hun programma 'Ieders Museum'.
- Potentieel hebben we nu 750 mystery guests.

Geleerde lessen

- Het opstellen van de rapportages is zeer arbeidsintensief gebleken. Daarom is er eind 2018 een aanzet gegeven tot een meer effectieve en efficiënte vorm.
- Aan het einde van elke workshop vullen deelnemers een uitgebreid evaluatieformulier in aan de hand waarvan de workshop waar nodig wordt aangescherpt. Zo is bijvoorbeeld een speelser element in de werkvorm opgenomen zodat de concentratieboog ook in de middag gespannen blijft.

³ Bron: SCP.nl en veiligheid.nl

⁴ Bron: Marktonderzoek Zonnebloem onder panelleden van onderzoeksbureau Lightspeed

Blik op de toekomst

- Met financiering vanuit het VSBfonds krijgen 10 extra locaties (hoofdzakelijk theaters) kennis en inzicht met betrekking tot hun toegankelijkheid.
- We testen 15 vrijetijdslocaties met financiële steun vanuit de VriendenLoterij.
- Voor de verkiezing van 'Het meest toegankelijke dagje uit' organiseren we opnieuw Zonnebloem Testdagen.
- We organiseren opnieuw een Bioscoopdag voor mensen met een lichamelijke beperking.
- We verwachten aan zo'n 12 vrijetijdslocaties die al een toegankelijkheidsonderzoek hebben ontvangen een toegankelijkheidsplaquette uit te reiken.

In de Week van de Toegankelijkheid heeft de Zonnebloem extra aandacht gevraagd voor toegankelijkheid met een speciale Bioscoopdag. Op 3 oktober zetten 13 Kinopolis bioscopen hun deuren open voor zo'n 5.000 deelnemers en vrijwilligers van de Zonnebloem. Zij hebben genoten van de film 'Bankier van het Verzet' en koffie met gebak. Op deze manier hebben we meerdere vliegen in één klap geslagen. Want Kinopolis wil met onze hulp hun bioscopen beter toegankelijk maken, we hebben extra aandacht gekregen voor een toegankelijke vrijetijdssector én we bezorgden heel veel mensen een leuk en gratis dagje uit!

Het Concertgebouw, het Rijksmuseum, het Stedelijk Museum en het Van Gogh museum ontvingen in augustus uit handen van minister Ingrid van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) de eerste toegankelijkheidsplaquettes van de Zonnebloem. Sinds 2017 werken de vier vrijetijdslocaties aan het Museumplein in Amsterdam met de Zonnebloem aan hun toegankelijkheid. Met de plaquettes wil de Zonnebloem locaties aanmoedigen zich voortdurend in te zetten voor hun toegankelijkheid voor mensen met een lichamelijke beperking.

1.4 Mobiliteit

Aanleiding

Gebrek aan mobiliteit is een belangrijke belemmering om er op uit te gaan voor mensen met een lichamelijke beperking⁵. Rolstoelvervoer is vaak wel mogelijk voor kortere afstanden, maar het bezoeken van familie en vrienden die verder weg wonen, het bezoeken van huwelijken en begrafenissen, laat staan een dagje uit of op vakantie, is lastig te organiseren en voor velen onbetaalbaar.

Doelstelling

De Zonnebloemauto biedt flexibel, betaalbaar en aangepast vervoer voor gebruikers van een rolstoel of scootmobiel, zodat zij in alle vrijheid op pad kunnen gaan met familie en/of vrienden.

Onze werkwijze

De aangepaste Zonnebloem rolstoelauto is te huur voor een periode van 1 tot 15 dagen. Indien gewenst is een vrijwilliger als chauffeur beschikbaar. De huurprijs die we in rekening brengen ligt op het niveau van de reguliere huurprijs voor een vergelijkbare, niet rolstoeltoegankelijke auto. Uitgiftepunten van de Zonnebloemauto zijn o.a. autodealers van Louwman, Welzorgvestigingen en diverse zorginstellingen.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- In 2018 zijn weer 4 nieuwe Zonnebloemauto's onthuld (in Roosendaal, Maastricht, Waalwijk en Drachten), waarmee het totaal aantal auto's gegroeid is naar 47.
- De Zonnebloemauto's zijn in totaal 3.376 keer verhuurd gedurende 6.165 verhuurdagen.
- In 72 gevallen is een projectvrijwilliger ingezet als chauffeur van de auto.
- Om (potentiële) huurders beter te informeren over de ontwikkelingen rondom de Zonnebloemauto, waaronder de uitbreiding van het landelijke netwerk, is een nieuwsbrief voor deze doelgroep ontwikkeld.
- We hebben onze mobiliteitsoplossingen getoond tijdens Support 2018: Nederlands belangrijkste beurs voor mensen met een lichamelijke beperking.
- Er zijn nu in totaal 24 verhuurlocaties ook op zaterdag geopend, een wens van de klant.

Geleerde lessen

- De bezettingsgraad ligt op 37%⁶ en dat is lager dan de doelstelling van 40% en dat heeft meerdere redenen. De belangrijkste zijn wel de grote invloed van het weer (de heel warme zomer leidde tot veel annuleringen en de koude maand maart weerhield mensen ervan de Zonnebloemauto te huren) en een aantal niet goed lopende locaties die de gemiddelde bezetting naar beneden halen.
- Lokaal heeft de Zonnebloem ambassadeurs/ promotors nodig voor promotie.
- Door reorganisaties bij uitgiftelocaties kunnen deze wegvallen.
- Er is behoefte aan ruimere openingstijden van uitgiftelocaties.
- We hebben de ingebruikname van een app voor keyless entry van de Zonnebloemauto (waardoor de auto buiten openingstijden van de uitgiftelocaties opgehaald of teruggebracht kan worden) nog niet kunnen realiseren. Het maken van de benodigde technische aanpassingen om aan te sluiten bij de specifieke wensen voor de Zonnebloemauto blijken complexer dan verwacht. Het vraagt meer tijd en capaciteit van de betrokken partijen om dit alsnog gerealiseerd te krijgen.
- Er moet een afweging gemaakt worden tussen groei en verhoging bezettingsgraad.

⁵ Bron: Marktonderzoek Zonnebloem onder panelleden door onderzoeksbureau Lightspeed

⁶ Gemiddelde over heel 2018, waarbij de bezetting in de zomermaanden hoger en in de wintermaanden lager ligt.

Blik op de toekomst

- Bezettingsgraad verhogen naar 43%;
- Doorgroeien naar 57 Zonnebloemauto's in 2019;
- Ingebruikname en onthulling van 3 elektrische Zonnebloemauto's op locaties in Amsterdam, Utrecht en Arnhem;
- Optimaliseren van de uitgiftelocaties;
- Ingebruikname en onthulling 50ste Zonnebloemauto bij het Louwman Museum;
- Zonnebloemafdelingen meer betrekken bij introductie van de auto in de eigen gemeente en inzet auto meer stimuleren bij eigen activiteiten van de afdelingen;

- De vakantieaccommodaties van de Zonnebloem op de hoogte stellen van de Zonnebloemauto;
- Zorgen voor meer zichtbaarheid van de auto bij Nederlands publiek, maatschappelijk middenveld, politiek en de vrijetijdsector.

Met de Zonnebloemauto op meisjesweekend

Het meisjesweekend, dat is hoe de 98-jarige Riet Booms het jaarlijkse weekendje weg met haar vijf dochters noemt. Dit keer is de bestemming een rolstoeltoegankelijk huisje in Zeeland. Doordat Riet slecht ter been is en niet meer met een gewone auto kan reizen, was het wel de vraag hoe de 'meisjes' op de plaats van bestemming moesten komen. De Zonnebloem rolstoelauto bood uitkomst. De hele familie is blij dat ze de traditie kunnen voortzetten. "Het mooie van de Zonnebloemauto is dat we kunnen gaan en staan waar we willen. Een rolstoeltaxi is ook een optie, maar loopt al snel behoorlijk in de papieren. Daarnaast kun je dan niet spontaan ergens naartoe gaan." Zo geven de dochters aan. "De Zonnebloemauto brengt echt de vrijheid die mijn moeder voor ogen heeft."

Dit vinden andere gebruikers van de Zonnebloemauto

(Bron: Klanttevredenheidsonderzoek Zonnebloemauto 2018)

"Dat ik nu eindelijk op vakantie kon gaan met de scootmobiel en zelfstandig over vervoer beschikte die ik kon gebruiken als ik ergens naar toe wilde. Vrijheid om te gaan waar ik wilde en op welke tijden ik wilde."

"Wat een prachtig idee om zo samen met mijn gehandicapte neef naar familie te rijden die hij anders bijna niet meer kan bezoeken vanwege de grote afstand en het onvermogen van de familieleden om nog ver te kunnen reizen. Je hebt de tijd aan jezelf en bepaalt zelf op dat moment wat je met elkaar gaat doen."

"Geweldig dat de Zonnebloem ook hierin helpt zodat er de mogelijkheid bestaat dat iemand die geen rolstoelauto heeft toch de mogelijkheid heeft om een dagje weg te kunnen."

Rapportcijfer

Rapportcijfer respondenten
klanttevredenheidsonderzoek
Zonnebloemauto 2018.

1.5 Het andere bedrijfsuitje

Aanleiding

Steeds vaker kiezen bedrijven voor een maatschappelijke verantwoord bedrijfsuitje om zo gelijktijdig een bijdrage aan de samenleving te leveren. Voor de Zonnebloem is dit een mogelijkheid om meer mensen met een lichamelijke beperking een onvergetelijke dag te geven.

Doelstelling

Het creëren van extra uitjes voor mensen met een lichamelijke beperking door in te spelen op de trend van meer maatschappelijk verantwoorde bedrijfsuitjes.

Onze werkwijze

Bedrijven melden zich aan voor een activiteit, waarna de Zonnebloem hen mogelijke activiteiten (bijvoorbeeld bezoek aan dierentuin, museum of pretpark) in hun regio toestuur. Zodra de keuze op een uitje valt, organiseren wij deze voor hen van A tot Z. Wij nodigen een Zonnebloemafdeling uit, regelen de reserveringen en rolstoelen. De Zonnebloemafdeling zorgt alleen voor vervoer van en naar de locatie.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- In 2018 zijn circa 140 bedrijfsuitjes georganiseerd.
- Ruim 2.000 medewerkers van de deelnemende bedrijven waren Zonnebloem vrijwilliger voor één dag.
- Maar liefst 1.982 mensen met een lichamelijke beperking hebben genoten van een dagje uit naar een dierentuin, museum of concert.
- De Zonnebloem is de grootste aanbieder van maatschappelijke bedrijfsuitjes in Nederland.
- Deelnemende bedrijven in 2018 waren onder andere ING, Nuon, KPMG, Van Lanschot, Akzo Nobel en Mora-Ad van Geloven.

Geleerde lessen

- De meeste bedrijfsuitjes worden aangeboden in de Randstad. Uitbreiding naar de andere provincies lukt maar mondjesmaat.

Doelstellingen 2019

- Toename van het aantal maatschappelijk verantwoorde bedrijfsuitjes.
- Toename van het aantal Zonnebloemafdelingen die mee op pad gaan.
- Uitbreiden aan te bieden activiteiten.
- Betere landelijke dekking van de activiteiten door het realiseren van groei in Zeeland, Limburg, Groningen en Friesland.

Quote

“Ik wilde jullie nog even laten weten dat dit een geweldige dag voor iedereen was. Bij ons staat dit uitje met stip bovenaan (en wij doen veel uitjes)!”

Bezoek aan Louwman Museum, Den Haag door Mercedes Benz Trucks en Zonnebloem afdeling Amersfoort Vathorst.

2 Communicatie

Heel veel Nederlanders zijn betrokken bij de Zonnebloem. Als deelnemer, vrijwilliger, donateur of geïnteresseerd Nederlands publiek. We vinden het belangrijk om al deze waardevolle groepen betrokken te houden bij ons werk door actief te communiceren over onze activiteiten, doelstellingen en resultaten. We doen dit via verschillende interne en externe (online) communicatiekanalen en de media. Storytelling speelt daarbij een belangrijke rol.

2.1 Communicatie met belanghebbenden

We vergroten de bekendheid met de activiteiten van de Zonnebloem bij onze deelnemers, vrijwilligers, donateurs en het Nederlands publiek door een actief communicatiebeleid. We informeren betrokkenen en geïnteresseerden zo volledig mogelijk over ons werk via de verschillende (online) communicatiekanalen van de Zonnebloem en de media. Behalve naamsbekendheid, is ook de juiste merkbeleving en aandacht voor het verhaal van de Zonnebloem essentieel voor een breed draagvlak voor onze activiteiten.

Deelnemers

Voor diverse communicatiedoelgroepen zet de Zonnebloem gerichte communicatiemiddelen en kanalen in. Deze worden goed gelezen en gewaardeerd. Veel lokale afdelingen verzorgen met regelmaat een nieuwsbrief voor hun deelnemers. Om ook landelijk het contact te onderhouden met de deelnemers, hen te inspireren en hun kennis over de Zonnebloem te vergroten is een e-mailniewsbrief ontwikkeld die in 2018 zes keer is uitgekomen. Daarnaast bieden de afdelingswebsites en www.zonnebloem.nl veel informatie over lokale en landelijke activiteiten.

Vrijwilligers

Goede samenwerking en interactie tussen de verschillende lagen binnen de Zonnebloem zijn een voorwaarde voor het goed functioneren van het lokale vrijwilligerswerk. Districtshoofden verzorgen een deel van de communicatie tussen vrijwilligersorganisatie en nationaal bureau door regelmatig vrijwilligersvergaderingen te bezoeken. Ook worden vrijwilligers gestimuleerd een bezoek te brengen aan het nationaal bureau. We streven er voortdurend naar om de interne dienstverlening, informatievoorziening en communicatie te verbeteren. Dat meten we elk jaar. Ook in 2018 is onderzoek gedaan naar de mate waarin vrijwilligers tevreden zijn over de Zonnebloem in het algemeen en de communicatiemiddelen in het bijzonder. Dit onderzoek laat zien dat de tevredenheid en het vertrouwen van vrijwilligers in 2018 zijn toegenomen en dat we mooie stappen hebben gezet om vrijwilligers beter, eenduidiger en tijdiger te informeren over strategische beleidskeuzes.

Communicatiemiddelen en -kanalen voor vrijwilligers laten een lichte stijging in de beoordeling zien:

- Tijdschrift ZON wordt door ruim 96% van alle vrijwilligers gelezen en gemiddeld beoordeeld met een 7,8 (was een 7,6).
- De gesegmenteerde e-mailniewsbrief wordt door meer dan 96% van alle vrijwilligers gelezen en door de verschillende doelgroepen beoordeeld met een rapportcijfer variërend van 7,5 tot 7,8.
- Het voor vrijwilligers gereserveerde deel van de website mijnzonnebloem.nl krijgt een gemiddeld rapportcijfer tussen 7,1 (bestuursleden) en een 7,9 (vakantievrijwilligers algemeen). Op de aspecten 'snelheid website' en 'vindbaarheid informatie' blijven de scores achter.

Door een andere indeling van mijnzonnebloem.nl zijn vanaf begin oktober 2018 een aantal thema's eenvoudiger te vinden voor vrijwilligers. De belangrijkste lopende projecten en beleidszaken zijn als themablokken direct zichtbaar op de openingspagina.

Donateurs

De Zonnebloem informeert haar donateurs op verschillende manieren over haar activiteiten, projecten en resultaten. Dit doen we 4x per jaar via Zonnebloem Nieuws, via de website en via de e-mailniewsbrief. In 2018 verscheen Zonnebloem Nieuws in januari, mei, augustus en oktober.

In een panelonderzoek hebben we onderzocht hoe tevreden onze donateurs zijn over de communicatie. De meeste mensen geven aan tevreden te zijn. Panelleden die niet geheel tevreden zijn, geven aan dat het e-mailkanaal vaker ingezet mag worden (omdat dat goedkoper is).

2.2 Zichtbaarheid

Online

De website Zonnebloem.nl is in 2018 bezocht door 715.660 gebruikers. Samen bekeken zij 3.551.194 pagina's. De populairste pagina's waren de uitslagpagina voor de loterij, de homepage en de vakantiepagina.

Op sociale media is het netwerk van de Zonnebloem in 2018 gegroeid.

- LinkedIn groeide naar 2.558 volgers uit de zakelijke markt (+11%).
- Het aantal Facebookvolgers steeg naar 103.004 (+9%).
- Het aantal volgers op Twitter bleef ongeveer gelijk (rond de 3.300) maar kende een groei in het aantal weergaven (58.971).
- Instagram groeide naar 1.630 volgers (+43%).

Media

- Lokale en regionale media besteedden in 2018 volop aandacht aan het lokale werk van de Zonnebloem, zoals dagactiviteiten, afdelingsjubilea, et cetera. Lokale afdelingen benaderen de voor hen relevante media met regelmaat en met zichtbaar succes.
- In de Week van de Toegankelijkheid besteedden onder meer 'Hallo Nederland' (Omroep MAX) en De

Telegraaf aandacht aan het bezoek van duizenden Zonnebloemdeelnemers en -vrijwilligers aan de film 'Bankier van het Verzet'.

- De historisch lage waterstand in de Rijn in oktober en het feit dat ons vakantieschip MPS de Zonnebloem moest uitwijken naar andere vertrek- en aankomstplaatsen zorgde voor berichtgeving op het ANP, De Telegraaf, het vakblad Skipr en de Scheepvaartkrant.
- In 2018 kiezen presentatrice Marlayne Sahupala en acteur Patrick Martens, deelnemers van het RTL 4-programma 'Dance Dance Dance', ervoor om het geldbedrag dat zij winnen te schenken aan de Zonnebloem. Dat levert ons én een fantastische donatie van € 25.000 én goede zichtbaarheid op.
- In 'Koffietijd' en '5 Uur Live' is meerdere keren de Zonnebloemdirecteur geïnterviewd.
- Het nationaal bureau ondersteunt lokale en regionale afdelingen waar nodig bij de communicatie. Dit resulteerde onder andere in een uitgebreid interview over de werving van vrijwilligers in de Roosendaalse Bode.
- Onze berichtgeving op zonnebloem.nl wordt door media als input gebruikt. Dit leidde tot een groot artikel bij Omroep Brabant over jongere deelnemers uit Eindhoven in een rolstoeltoegankelijk klimbos.

3 Financiering van de activiteiten

De Zonnebloem kan haar doelstellingen alleen verwezenlijken bij voldoende financiële steun uit de Nederlandse samenleving. Het grootste deel van de financiering van de activiteiten wordt bijeengebracht door de vrijwilligers zelf, bijvoorbeeld door lotenverkoop en het vinden van lokale sponsors. Ook ontvangen afdelingen een gedeelte van de inkomsten van donateurs in hun postcodegebied. Traditionele fondsenwerving staat echter onder druk. Wel zien we dat donateurs de Zonnebloem opnemen in hun testament. Mede hierdoor hebben we 2018 met een positief resultaat kunnen afsluiten.

3 Financiering van de activiteiten

Voor de financiering van haar activiteiten is de Zonnebloem afhankelijk van de Nederlandse samenleving. We beogen duurzame relaties aan te gaan met onze particuliere en zakelijke donateurs, maar verschillende trends en ontwikkelingen leidden ertoe dat traditionele fondsenwerving onder druk staat. Zo groeit de belangstelling van donateurs voor kortere verbintenissen met concrete, voor hen overzichtelijke, doelen nog steeds. Verder geven donateurs in toenemende mate – en bij voorkeur lokaal – aan single-issuedoelen, én is er een toename van kleinschalige initiatieven van bekenden voor een goed doel, zoals gesponsorde hardlooppwedstrijden of fietstochten.

Het grootste deel van de financiering van de activiteiten wordt door de vrijwilligers in de afdelingen zelf opgebracht, door bijvoorbeeld lokale sponsoring en lotenverkoop. Ook krijgen afdelingen een gedeelte van de inkomsten van donateurs in hun postcodegebied. Het streven om te komen tot een evenwichtiger verdeling van de donateurs- en lotengelden over plaatselijke, regionale, provinciale afdelingen en het nationaal bureau – zodat elk verenigingsorgaan zijn taak naar behoren kan vervullen – is in dit laatste jaar van dit meerjarenplan verwezenlijkt en verdient een groot compliment aan alle vrijwilligers die erbij waren betrokken.

Interne financiering

Mede op basis van bijeenkomsten met klankbord-groepen in januari en februari is gekomen tot een langverwacht voorstel voor een nieuwe interne financiering. De Audit Commissie, het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering hebben in maart positief gereageerd. In acht daaropvolgende voorlichtingsbijeenkomsten is met in totaal ruim 500 bestuursleden het gesprek hierover aangegaan. In juni heeft de Nationale Vergadering haar goedkeuring verleend aan het definitieve voorstel voor een andere verdeling van de loten- en donateursgelden met ingang van 2019.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- Zonnebloemafdelingen slagen er in hoge mate in hun activiteiten zelf te financieren. Dat is niet alleen knap maar het verdient ook waardering dat lokale afdelingen zich daar zo voor inspannen.
- Ongeveer de helft van de Zonnebloemafdelingen heeft contact met het bedrijfsleven en dat levert hen bijdragen in geld op (lokaal € 253.000 en regionaal € 86.000) en/of bijdragen 'in natura', bijv. expertise, vergaderruimte of ruimte voor activiteit, of soms heel letterlijk de broodjes bij een dagje uit.

- De Zonnebloem participeerde in het project 'Vrijwillig Dichtbij' en ontving daarvoor subsidie van het Ministerie van VWS. In 2018 ontvingen we € 72.382,50.
- Tijdens het Goed Geld Gala van de VriendenLoterij kreeg de vereniging een cheque van € 651.278. Deze financiële bijdrage gaat traditiegetrouw naar het organiseren van onze vaarvakanties met MPS de Zonnebloem.
- In voorjaar 2018 zijn er 452 structurele en 749 eenmalige donateurs geworven door middel van werving aan de deur. Deze donaties zijn allemaal geoormerkt voor de Zonnebloemauto. Structureel wordt gemiddeld € 7,20 per maand gedoneerd, de eenmalige donaties bedroegen gemiddeld € 14,95. In april is met deze werving gestopt om plaats te maken voor verkoop van Zonnebloemloten.

- Inactie.zonnebloem.nl is een platform dat vrijwilligers, deelnemers en derden de mogelijkheid biedt om te crowdfunden. Enkele mooie acties zijn:
 - De crowdfundingactie van Jong Amsterdam om een hele dag naar Scheveningen te kunnen gaan met 11 gasten en 12 vrijwilligers. Ze haalden € 1.400 op waarmee ze onder meer het vervoer konden betalen, strandrolstoelen konden huren en de dag konden afsluiten met "patat op de boulevard".
 - Afgelopen najaar hebben 19 filialen van Albert Heijn een estafette gelopen van filiaal naar filiaal (eindigend in Sassenheim) als klapstuk van de HoelAHhoep- actie. Deze actie leverde ruim €10.000 op voor een Zonnebloemauto in Alphen aan de Rijn. Klanten van AH kochten hoepels en leverde statiegeldbonnetjes in.
 - Garbage run: een ICT-relatie reed met een vriend in een barrel ruim 2.500 km. door Transsylvanië en haalde daarmee geld op voor de Zonnebloemauto. Het doel van € 5.000 werd met € 1.000 overschreden.
 - Studenten aan Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp hebben een bedrag opgehaald van € 580 met een Margrietactie (een deel met de verkoop van margrietten en een deel via het actieplatform). Zij overhandigden eind mei een cheque aan de kapitein van ons vakantieschip.

- Ook andere lokale dan wel landelijke acties of donaties zijn het vermelden waard:
 - Tour de Bunzl van King Nederland. Bunzl is een multinational die in Nederland bijvoorbeeld King Disposables bezit. Jaarlijks fietsen de medewerkers van King voor het goede doel. In 2018 fietsten zij de route van de Amstel Gold Race. Dat leverde de Zonnebloem een mooie cheque van € 37.298 op;
 - 50.000 prijswinnaars van de VriendenLoterij ontvingen een Zonnebloem-hangtuintje. Dit leverde ook een extra bijdrage op van € 450.000 voor de Zonnebloemauto's;
 - Medewerkers van de afdeling Telesales van AB Inbev Nederland belden drie avonden hun relaties en vroegen hen om een bijdrage voor de Zonnebloemauto. De opbrengst van de actie werd verdubbeld door AB InBev Nederland en dat leverde een cheque van € 9.260 op.

Geleerde lessen

- Het ‘Kom in actie-platform’ werd in 2016 gelanceerd (inactie.zonnebloem.nl) om de mogelijkheid te bieden te crowdfunden. Door derden wordt het platform nog gebruikt voor enkele aardige acties, maar van de Zonnebloem maakte in 2018 alleen de werkgroep Jong Amsterdam er – succesvol – gebruik van.
- De verkoop van loten neemt de laatste jaren structureel af met gemiddeld 50.000 loten. Er werden door Zonnebloemafdelingen 921.400 loten aan de deur verkocht. Naast de fysieke lotenverkoop via afdelingsvrijwilligers was het mogelijk om via een online lotenverkoop-pagina digitale loten aan te schaffen. De online lotenomzet is gegroeid met 50% van 8.207 tot 12.329 loten. Er is € 1.887.020 opgehaald met de lotenverkoop, wat een daling betekent van 4,6% ten opzichte van 2017. Het lijkt te lonen meer in te zetten op verkoop via de online kanalen, maar wellicht heeft een grotere opbrengst per verkocht lot voor de plaatselijke afdeling per 2019 consequenties voor de verkoop door vrijwilligers.

- Begin juni kregen 898 mensen die via een abonnement jaarlijks meespelen met de Zonnebloemloterij hun loten per post. Door een fout hebben ze echter het dubbele aantal loten ontvangen dan waar ze recht op hadden. Na overleg met de Kansspelautoriteit zijn alle verkeerd gestuurde lotnummers uit de trekking gehaald en kregen de betrokken personen nieuwe loten.
- Er is een campagne geweest om voor de Zonnebloem geoormerkte loten van de Vriendenloterij te werven en daarmee zijn 1.500 loterijleden geworven. Het doel van € 500.000 werd echter niet gehaald want er werd voor € 451.278 met geoormerkte loten meegespeeld.

Blik op de toekomst

- Met ingang van 2019 krijgen afdelingen een groter aandeel van de door hen verkochte loten, namelijk € 1,50 van elk lot van € 2,00 (nu is dat € 0,80). Verder krijgt de regio € 2,00 op jaarbasis voor iedere donateur woonachtig in het postcodegebied of -gebieden in de regio. Dat is iets minder dan voorheen. Per saldo gaan van de huidige 107 regio's er 95 financieel op vooruit. De overige regio's worden indien nodig komend jaar extra ondersteund door het nationaal bureau.

4 Ontwikkeling organisatie

Met bijna 1.200 afdelingen en ruim 33.000 vrijwilligers is de Zonnebloem een van de grootste organisaties in Nederland die daadwerkelijk bij mensen achter de voordeur komt. Hiermee dragen onze vrijwilligers in belangrijke mate bij aan het tegengaan van sociaal isolement en eenzaamheid. De focus van onze ondersteuning ligt dan ook op de lokale afdelingen, zodat zij binnen de kaders van de vereniging zelfstandig kunnen acteren om de Zonnebloem doelstellingen te blijven realiseren. Vrijwilligers voelen zich beter geïnformeerd over strategische besluiten en tijdiger in het proces betrokken.

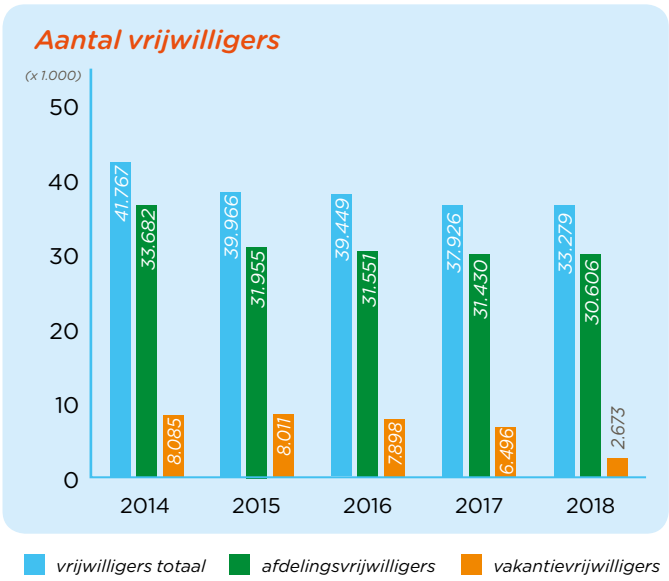
4 Ontwikkeling organisatie

Doelstelling

De focus van de ondersteuning ligt op de lokale afdeling. Immers, om ook in de toekomst onze doelstellingen te kunnen realiseren, is het nodig dat op lokaal niveau een stabiele organisatie staat die binnen de kaders van de vereniging zo zelfstandig mogelijk acteert in haar omgeving.

Onze werkwijze

- In 2018 is weer een aantal fusietrajecten afgerond en in totaal zijn er eind 2018 1.183 afdelingen: 1.071 lokaal, 107 regionaal en formeel nog 5 provinciaal. De provincies Groningen en Drenthe delen een bestuur. In Limburg, Noord-Holland, Gelderland en Overijssel wordt gewerkt met regionale platforms of clusters en in Noord-Brabant en Zeeland hebben de besturen in de loop van het jaar hun taken neergelegd. Op Friesland na zijn de overige provinciebesturen niet meer volledig bezet.
- In aanvulling op de reguliere aanmeldingen van vrijwilligers via de website organiseert de Zonnebloem Facebook-acties om belangstellenden te interesseren. Met name in de (middel)grote steden is het resultaat boven verwachting. Voor nieuwe bestuursleden zijn in 2018 zogeheten startgesprekken geïntroduceerd als onderdeel van hun introductie binnen de vereniging. Daardoor zijn ze beter geïnformeerd over hun organisatie en de werkwijze van de vereniging, maar ook over hun verantwoordelijkheid binnen het bestuur van de afdeling.
- In 2017, vóór afschaffing van de landelijk georganiseerde vakanties, kon de Zonnebloem nog rekenen op zo'n 6.500 (ingeschreven) vakantievrijwilligers. Een deel daarvan wordt nog ingezet bij de vaarvakanties, maar een grote groep dreigde uit ons blikveld te verdwijnen. Zij zijn benaderd om zich in te schrijven bij een Zonnebloem-afdeling en/of zich aan te melden voor een regionale pool van vakantievrijwilligers die kan worden benaderd door Zonnebloemafdelingen die een vakantie organiseren. Een kleine 500 vrijwilligers hebben zich aangemeld voor de regionale pools.

Het aantal vakantievrijwilligers betreft hier de vrijwilligers m.b.t. ons schip. Daarnaast begeleidden ca. 950 afdelingsvrijwilligers een lokale of regionale vakantie volgens het nieuwe concept.

- Tegelijk met de jaarcijfers leveren de afdelingen ook andere relevante informatie aan. Van de 1.181 afdelingen in eind 2018 hebben 1.131 een dergelijk profiel ingevuld. Op basis van deze cijfers weten we dat:
 - 750 lokale afdelingen melden dat ze behoefte hebben aan nieuwe vrijwilligers en dan zowel aan bezoekvrijwilligers (600 afdelingen), vrijwilligers voor activiteiten (545) als aan bestuursleden (575);
 - o 310 deelnemers zijn naar de Zonnebloem doorverwezen door het zorgloket van de gemeente en bijna 575 mensen zijn doorverwezen naar een voor hen meer geschikte organisatie;
 - o 216 lokale afdelingen werken samen met wijkteams zoals bijvoorbeeld Buurtzorg.

Belangrijkste activiteiten en successen 2018

- Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving AVG in werking getreden. Als gevolg hiervan zijn afdelingen onder meer verplicht om gebruik te maken van de Online AfdelingsAdministratie (OAA). Het Dienstencentrum heeft afdelingen die hiervan nog geen gebruik maakten, ondersteund door persoonsgegevens in de OAA in te voeren. Daarnaast zijn inschrijfformulieren voor nieuwe deelnemers en vrijwilligers (inclusief toestemmingsverklaring) en het bijbehorende workshop-materiaal geactualiseerd.
- Zoals inmiddels elk jaar wordt het vertrouwen in de vereniging gemeten. Onderzoek onder de vrijwilligers, waaraan 3.017 personen hebben meegedaan, laat zien dat het vertrouwen enigszins is hersteld. Alleen onder bestuursleden is de doelstelling (van 5) niet gehaald maar de Net Trust Score is wel gestegen van -14 naar 17. Onder hen laten veel bestuursleden weten wel vertrouwen te hebben in de eigen afdeling maar minder in het nationaal bureau. Algemene vakantievrijwilligers en vakantiestafleden hebben het hoogste vertrouwen in de Zonnebloem.

⁷ De vertrouwensscore is het verschil tussen degenen met veel en degenen met weinig vertrouwen. Bij een positieve score zijn er dus meer mensen met vertrouwen.

- Van 2016 t/m 2018 nam de Zonnebloem deel aan het project Vrijwillig Dichtbij dat zich richtte op lokale samenwerking. In november 2018 is het programma officieel beëindigd. Doel van het project was tweeledig:
 - o bezoekvrijwilligers trainen op alertheid en communicatie met deelnemers en nieuwe vrijwilligers over hulpvragen die buiten de dienstverlening van de Zonnebloem liggen;
 - o afdelingsvrijwilligers meer inzicht geven in het lokale netwerk en de mogelijkheden voor samenwerking en doorverwijzing van deelnemers.

In de totale periode bezochten districtshoofden 750 lokale en regionale afdelingen om met hen te werken aan de introductie en positionering van de Zonnebloem in bestaande en nieuwe netwerken. Verder werden bestaande workshops uitgebreid met bijvoorbeeld de signaalfunctie van afdelingsvrijwilligers en zijn nieuwe workshops (Lokale Zichtbaarheid en Netwerken) ontwikkeld. Ongeveer 1500 vrijwilligers hebben aan een workshop deelgenomen. We kunnen concluderen dat we onze netwerken vergroot en versterkt hebben. De vrijwilligersorganisatie liet blijken dit ook verder te willen uitbouwen in het nieuwe meerjarenplan.

- In 2018 zijn méér workshops gegeven dan in 2017 tegen lagere kosten, omdat we vanaf 2018 alleen maar workshops aanbieden en geen (duurdere) dagcursussen meer. Er worden in totaal 24 verschillende workshops aangeboden. Voor deskundigheidsbevordering kregen we van het Ministerie van VWS € 208.154 aan instellingssubsidie.
- De cijfers van deskundigheidsbevordering:

	2017	2018
Totaal gerealiseerde workshops	203	382
Totaal gerealiseerde cursussen	119	0
Totaal gerealiseerde workshops en cursussen	322	382
Totaal aantal deelnemers	5.082	5.548
(Directe) kosten nationaal bureau (zonder personeelskosten)	€ 91.679,-	€ 84.509,-
Top 3:		
Introductieworkshop 'Aan de slag bij de Zonnebloem'	81	119
Functiegerichte workshops voor bestuursleden	50	42
Workshop Vakanties	4	30

Geleerde lessen

- Nieuw dit jaar waren de themadagen voor regionale en provinciale bestuursleden, aanvankelijk georganiseerd op het nationaal bureau in Breda. In het voorjaar één voor bestuursleden bezoekwerk en één voor voorzitters. Al vond men de inhoud interessant en het contact met de medewerkers van het nationaal bureau prettig, bleek de fysieke afstand tot Breda toch een drempel. Om die reden keerden we het in de tweede helft van het jaar om: er kwamen twaalf bijeenkomsten in het land over onderwerpen die voor de vereniging in 2019 belangrijk zijn. Om dan toch de medewerkers te kunnen ontmoeten, zijn alle medewerkers naar minstens één bijeenkomst geweest.
- Ook de (aangepaste) introductiedagen voor nieuwe bestuurders konden op minder belangstelling rekenen. Dit komt deels doordat veel bestuursleden al zijn geweest en doordat er minder instroom is van nieuwe bestuursleden door schaalvergroting. De vrijwilligersdagen op dinsdag worden echter enthousiast bezocht en het is mooi te zien dat veel afdelingen één of meer vrijwilligers stimuleren om te gaan. Men is positief over het aangeboden programma.
- De Net Promotor Score (NPS) is een score die wordt gebruikt om loyaliteit in kaart te brengen. In 2018 is de NPS in alle groepen (afdelingsbestuursleden, afdelingsvrijwilligers, vakantiestafleden, vakantievrijwilligers algemeen en uit de zorg) fors gestegen maar de doelstellingen niet gehaald. De eerste stappen naar herstel zijn echter zeker gezet.

Blik op de toekomst

- Na een forse dip in de relaties binnen de vereniging in 2017 zijn in 2018 mooie stappen richting herstel te zien: het algemeen rapportcijfer is gestegen, de loyaliteit is verbeterd en het vertrouwen is gegroeid. Vrijwilligers voelen zich beter geïnformeerd over strategische besluiten en tijdiger in het proces betrokken. Aandachtspunten zijn nog de ondersteuning door het nationaal bureau (het gevoel van vrijwilligers dat werkzaamheden worden afgeschoven op de afdelingen neemt toe) en de afwachtende houding van vrijwilligers of het nationaal bureau de beloofde veranderingen ook waarmaakt. Hieruit komt een aantal actiepunten voor 2019 voort.
- 195 lokale afdelingen en 36 regio's zijn van plan een vakantie te organiseren in 2019.
- In 2019 worden de experimentele bestuursvormen geëvalueerd in combinatie met de opgedane kennis en ervaringen, relevante onderzoeken en het advies van Kuperus&Co over een nieuwe verenigingsstructuur.
- Er worden twee nieuwe workshops ontwikkeld: AVG en Omgaan met dementie.

	NPS			Doelstelling 2018	
	2015	2017	2018	Doel	Resultaat ⁸
Bestuursvrijwilligers	20	5	18	25	⬆️
Afdelingsvrijwilligers	22	9	13	25	X
Stafleden vakanties	58	23	44	50	⬆️
Vakantievrijwilligers alg.	45	29	44	50	⬆️
Vakantievrijwilligers zorg	43	25	29	50	X

⁸X = doel niet behaald; ⬆️ = doel niet behaald maar progressie geboekt (min. 5 punten)

5 Verenigingsstructuur

Nationale Vereniging de Zonnebloem is een vrijwilligersorganisatie die door vrijwilligers wordt bestuurd. De meeste vrijwilligers zijn georganiseerd in 1.071 plaatselijke afdelingen. Elke afdeling heeft een de facto bestuur en vaardigt kandidaten af naar het hoger gelegen verenigingsorgaan. De besluitvorming komt democratisch tot stand en wordt via een getrapte communicatiestructuur binnen alle lagen van de vereniging gedeeld.

5 Verenigingsstructuur

Nationale Vereniging de Zonnebloem is een vrijwilligersorganisatie die door vrijwilligers wordt bestuurd. De vrijwilligers vormen dan ook de leden van de vereniging. De besluitvorming komt democratisch tot stand en wordt via een getrapte communicatiestructuur binnen alle lagen van de vereniging gedeeld. De vrijwilligersorganisatie wordt ondersteund door een nationaal bureau met betaalde krachten.

Naar aanleiding van het onderzoek door Kuperus&Co naar de 'Organisatie, communicatie en structuur van de vereniging' heeft het Nationaal Bestuur op verzoek van de Nationale Vergadering de opdracht gegeven één van de aanbevelingen nader uit te werken en te komen met een advies hoe te komen tot een 'sterkere en vereenvoudigde verenigingsstructuur'. Kuperus&Co heeft hier in 2018 aan gewerkt en brengt advies uit in 2019.

5.1 Organisatie

Plaatselijke, regionale en provinciale afdelingen

Ultimo 2018 vormen 33.279 vrijwilligers de basis van de Zonnebloem. Daarvan zijn er 2.673 als vrijwilliger actief bij de vaarvakanties. De overige vrijwilligers zijn georganiseerd in 1.071 plaatselijke afdelingen, die op hun beurt verenigd zijn in 107 regionale afdelingen en tot slot worden overkoepeld door 11 provincies⁹. Het is een getrapte communicatiestructuur, geen hiërarchische structuur. Elke afdeling heeft een de facto bestuur en vaardigt kandidaten af naar het hoger gelegen verenigingsorgaan:

- plaatselijke afdelingen naar regionale afdelingen.
- regionale afdelingen naar provinciale afdelingen.
- provinciale afdelingen (drie per provincie) naar de Nationale Vergadering.

De Zonnebloem heeft op dit moment nog maar in vijf provincies een provinciaal bestuur: Friesland, Groningen/Drenthe, Flevoland, Utrecht (niet compleet), Zuid-Holland.

- In Limburg komen alle regiovoorzitters bijeen in een provinciaal platform. In de vergadering wordt het provinciaal jaarplan vastgesteld; ook een vereiste voor de subsidie van de provincie Limburg.
- In Gelderland zijn er drie clusters gevormd. Uit elke cluster is een regiovoorzitter afgevaardigde bij de Nationale Vergadering. De clusters bespreken alle relevante onderwerpen binnen de clusters en met elkaar onderling.

- De provincie Noord-Holland werkt met een provinciaal platform. Dat bevalt vooralsnog goed. De afgevaardigden naar de Nationale Vergadering zijn door het laatste provinciale bestuur gekozen.
- Overijssel, Zeeland en Noord-Brabant hebben in de loop van het jaar de provinciale bestuurlijke activiteiten gestaakt en wachten het voorstel voor een andere verenigingsstructuur af.

De donateurs en deelnemers maken geen deel uit van de verenigingsstructuur.

Ondersteuning nationaal bureau

De vrijwilligers van de Zonnebloem krijgen ondersteuning van een betaalde organisatie: het nationaal bureau in Breda. Eind 2018 werkten er bij het nationaal bureau 94 medewerkers (73,04 voltijdbanen). Belangrijkste activiteiten en successen

- De belangrijkste activiteiten van het nationaal bureau zijn natuurlijk het dagelijks ondersteunen van de afdelingen in het land en zorgen voor de randvoorwaarden van een goed draaiende vereniging. Dat uit zich in onder andere in het aantal afgehandelde telefoontjes op het dienstencentrum, de succesvolle fondsenwerving, de ondersteuning door districtshoofden op locatie, kennispartner zijn, het zorgen voor een goede reputatie in het land, bijvoorbeeld door goede communicatie richting verschillende belanghebbenden, maar ook een gedegen financieel beleid, enzovoort. Dat is ons bestaansrecht.

⁹ Groningen en Drenthe vormen één provinciale afdeling

- Veel tijd en energie is gestoken in het uit alle verzamelde materiaal destilleren en formuleren van een meerjarenplan 2019 t/m 2023. Eerder is een visie op de toekomst vastgesteld en daarna is in diverse bijeenkomsten met vrijwilligers, medewerkers en deelnemers gekeken naar wat die visie concreet betekent voor de vereniging.
- Medewerkers hebben deelgenomen aan een workshop over toegankelijkheid: naast theorie ook het aan den lijve ondervinden van allerlei lichamelijke beperkingen en je zien te redden met rolstoel, slecht zicht, tunnelvisie, of zware en/of geïmmobiliseerde lichaamsdelen.
- Op 25 mei werd de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Het nationaal bureau voldoet op de meest urgente vereisten van de AVG en aan de rest wordt hard gewerkt. Voor de vrijwilligersorganisatie is een workshop ontwikkeld waar onder andere wordt ingegaan op de vereisten rondom toestemming en geheimhouding. Er zijn een functionaris gegevensbescherming a.i. en tijdelijk een functionaris ICT beveiliging aangesteld.
- Het ziekteverzuim is met 3,96% iets gestegen ten opzichte van 2017 (3,3%) maar onder het streefpercentage van 4% gebleven.

Geleerde lessen

- De vernieuwing van Mijn Zonnebloem liep niet volgens planning. Voortschrijdend inzicht vereiste steeds aanpassingen en dat leidde tot vertraging. Daarbij hadden gebruikers er veel hinder van dat de database er soms wel heel lang over deed om gegevens op te slaan. Omdat tijdens die wachttijd nieuwe gegevens niet zichtbaar waren, leidde dat tot verwarring bij gebruikers, bijvoorbeeld bij invoer van gegevens in de Online AfdelingsAdministratie. Het leek er zo op dat de database onbetrouwbaar was. Uitgebreide controles door ICT hebben aangetoond dat dit gelukkig niet het geval was. De oorzaak van die lange wachttijden was een wijziging die door Microsoft is doorgevoerd. Dit was helaas niet door de Zonnebloem beïnvloedbaar en dat maakte het extra frustrerend. Ook de programma's die gebruikt worden voor de aanmelding voor en het indelen van de vakanties gaven problemen. Een en ander trok een grote wissel op de afdelingen, zeker nu met ingang van de AVG de OAA vanwege de beveiliging hét registratie-instrument is. Het nationaal bureau heeft het verbeteren hiervan een hoge prioriteit gegeven.

- Er zijn vijf datalekken geweest waarvan één keer volgens de regels melding is gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens en twee security lekken zonder persoonsgegevens.

Blik op de toekomst

- Het verbeteren van de werking van de ondersteuningsprogramma's van ICT (snelheid, vindbaarheid en gebruiksvriendelijkheid) en de informatie daarover krijgen in 2019 de hoogste prioriteit.
- In 2019 bestaat de Zonnebloem 70 jaar. Met het 75-jarig jubileum in het verschiet is er voor gekozen om dit jubileum vooral intern te vieren: voor en door de vrijwilligersorganisatie. Het is ook een mooie gelegenheid om de banden tussen vrijwilligersorganisatie en het nationaal bureau te versterken.
- Het zwaartepunt komt steeds meer lokaal te liggen. We moeten alert blijven dat we als vereniging als geheel blijven meebewegen met de totale samenleving en oog blijven houden voor trends. Het nationaal bureau neemt het initiatief voor een innovatiegroep.

Ondernemingsraad

- De OR heeft actief meegedacht bij de totstandkoming van het meerjarenplan 2019-2023. De leden hebben ook de Nationale Vergaderingen bijgewoond om te horen wat er leeft in de vereniging en het proces van de totstandkoming van het meerjarenplan te volgen.
- In 2018 is de OR druk geweest met de onderhandelingen met bestuurder over de arbeidsvoorwaarden voor 2019 en 2020. Er is naar gestreefd deze meer te laten aansluiten bij het meerjarenplan en bij huidige ontwikkelingen in de maatschappij. In het najaar is daarover overeenstemming bereikt.
- Ook heeft de OR regelmatig bij de bestuurder aandacht gevraagd voor het niet goed functioneren van de ICT-systemen en daarbij gewezen op de gevolgen ook voor de medewerkers.
- Tot slot was de OR actief betrokken bij de procedure rondom werving en aanstelling van twee vertrouwenspersonen op het nationaal bureau en hebben de leden kennis gemaakt met de externe vertrouwenspersoon voor medewerkers.

5.2 Bestuur en toezicht

In 2016 is de Erkenningregeling Goede Doelen ingevoerd; een normenstelsel gebaseerd op zelfregulering. De Erkenningregeling is onderdeel van het Validatiestelsel; een systeem van verantwoording en toezicht dat de sector, vertegenwoordigd door de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF), heeft ontwikkeld. Het Validatiestelsel is een direct voortvloeisel uit het in 2011 gesloten convenant 'Ruimte voor geven' tussen SBF en de overheid. In dit convenant zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen overheid en de sector, over het vergroten van transparantie en het versterken van het publieksvertrouwen.

Voor het fondsenwervende deel van de sector heeft dit geleid tot een nieuwe erkenningsregeling met gemoderniseerd toezicht. Voor de goedbedoelensector is toezicht op inkomsten, goed bestuur en bestedingen een vanzelfsprekend vereiste. Er komt meer aandacht voor de resultaten van organisaties en de maatschappelijke betekenis daarvan. Met de invoering van de regeling zijn alle keurmerken, zoals het CBF-Keur, vervangen door de nieuwe Erkenning.

De Zonnebloem is sinds juli 2016 een 'Erkend Goed Doel'. Toezicht op de Erkenningregeling ligt bij het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF).

Voor het normenstelsel is de SBF Code Goed Bestuur als één van de voedingsbronnen gebruikt. Het Nationaal Bestuur onderschrijft de principes van de Code Goed Bestuur en legt conform die principes verantwoording af over:

- A. Besturen en toezicht houden
- B. Besteding van de middelen (interne beheersing)
- C. Omgang met belanghebbenden.

A. Besturen en toezicht houden

De fijnmazige, getrapte structuur van de Zonnebloem maakt in alle lagen dialoog en werkelijk contact mogelijk. Mensen kennen elkaar en dat zorgt voor binding. Bovendien is het erg belangrijk om draagvlak te creëren, want het zijn per slot van rekening de vrijwilligers zelf die het beleid uitvoeren.

Nationale Vergadering (ledenraad)

Statutair kiest elke provinciale vergadering uit haar leden drie afgevaardigden. De 33 afgevaardigden¹⁰ vormen de Nationale Vergadering. Die zorgt ervoor dat de stem van de vrijwilligers - de leden - meegenomen wordt in de koers van de vereniging. Het hoogste besluitvormende orgaan houdt toezicht op het beleid en de verantwoording van de vereniging. Ze toetst of de activiteiten van de vereniging zijn gericht op realisering van de doelstelling van de vereniging, keurt onder meer jaarrekening, jaarverslag, jaarplan en begroting goed en benoemt de leden van het Nationaal Bestuur.

Wat heeft de Nationale Vergadering gedaan en bereikt in 2018?

De Nationale Vergadering is in 2018 vier keer bijeen gekomen. Een belangrijke gebeurtenis was het goedkeuren van het voorstel Financieel Beleid in juni. Het voorstel ging in op de uitgangspunten van de pijlers van het financieel beleid, te weten: vermogens-, beleggings-, prijsbeleid en interne financiering (de interne verdeling van de inkomsten). De interne financiering is in het voorstel uitgewerkt en gaat in per 2019. Verder is het Meerjarenplan 2019-2023 in verscheidene fasen aan de leden voorgelegd en uiteindelijk in de vergadering van december goedgekeurd. In december is ook Jaarplan en Begroting 2019 goedgekeurd. In de vergaderingen van juni en september hebben de afgevaardigden verder meegedacht met Kuperus&Co ter voorbereiding van hun advies voor een eenvoudiger en sterke verenigingsstructuur. In december is men bijgepraat over de gedachtegangen van Kuperus&Co dat in maart een advies zal voorleggen over hoe zij een andere structuur ziet.

Nationaal Bestuur

Het Nationaal Bestuur bestuurt de vereniging. De bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging. Gemaakte kosten, zoals reiskosten naar bijeenkomsten, kunnen zij declareren. Het Nationaal Bestuur heeft het gros van haar bestuurlijke taken overgedragen aan een betaalde directie, bestuurt op hoofdlijnen en houdt toezicht op de directie. Het Nationaal Bestuur legt verantwoording af aan de Nationale Vergadering.

De verantwoording van het Nationaal Bestuur aan de Nationale Vergadering en het toezicht van het Nationaal Bestuur op de directie richten zich op de vragen:

- Zijn de activiteiten van de vereniging gericht op het realiseren van de doelstelling?
- Worden de beschikbare middelen efficiënt en effectief besteed?
- Zijn de methoden om de middelen voor de doelstelling bij elkaar te krijgen efficiënt, effectief en fatsoenlijk?
- Wordt zorgvuldig omgegaan met vrijwilligers die hun diensten aanbieden?
- Functioneert de vereniging professioneel en wordt ze adequaat beheerst?

De verantwoording aan de Nationale Vergadering vindt halverwege het boekjaar plaats via een halfjaarrapportage en na afsluiting van het jaar via de jaarrekening. Tegelijk met de halfjaarrapportage wordt ook aandacht besteed aan de contouren van de plannen voor het volgende jaar, die daarna verder worden uitgewerkt in een jaarplan en begroting. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de financiële realisatie in het voorafgaande jaar. Voor zowel de inrichting van de begroting als voor de jaarrekening worden de richtlijnen van de Richtlijn 650 voor Fondsenwervende Instellingen gevolgd.

Wat heeft het Nationaal Bestuur gedaan en bereikt in 2018?

Het Nationaal Bestuur is in 2018 zeven keer bijeengekomen, waarvan vier keer in combinatie met de Nationale Vergadering. In de formele vergadercyclus werden de jaarrekening en het jaarverslag over 2017, de halfjaarrapportage 2018, en het jaarplan en de begroting 2019 besproken. Verder heeft het bestuur zich vanzelfsprekend gebogen over dezelfde majeure onderwerpen die aan de Nationale Vergadering zijn voorgelegd en de begroting 2018 mee helpen bewaken.

In het kader van meer uitwisseling met besturen van vergelijkbare organisaties heeft de bestuursvergadering in september plaats gevonden bij het Ouderenfonds in Amersfoort. Na de reguliere vergadering presenteerde de directeur van het Ouderenfonds onder meer de mogelijkheden die zij ziet voor samenwerking. Wegens het aflopen van zijn bestuurstermijn is in de Nationale Vergadering van december onder grote dankzegging afscheid genomen van de heer Marius Buiting als lid van het Nationaal Bestuur. De vacature wordt in 2019 ingevuld.

Samenstelling van het Nationaal Bestuur op 31 december 2018:

- De heer G.J.M Barnasconi, voorzitter
- De heer F. Penninx, penningmeester
- Mevrouw L.M. van der Lubbe-van der Heijden
- Mevrouw. A.M.E. Kil-Albersen
- De heer W.E. Wallinga
- Mevrouw. C.P.M Schilte
- De heer J.A. Timmermans

Evaluatie

In principe evalueert het Nationaal Bestuur zichzelf jaarlijks door kritisch te kijken naar haar functioneren in de diverse rollen, zoals die van toezichthouder, werkgever, adviseur en klankbord. De evaluatie geschiedt het ene jaar door de leden onderling en het andere onder begeleiding van een externe deskundige. De evaluatie in 2018 door een externe werd uiteindelijk om agendatechnische redenen verzet naar 2019.

Directie

De directeur ondersteunt het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bij het voorbereiden en uitvoeren van beleid. Hij geeft daartoe leiding aan de vrijwilligersorganisatie en aan de betaalde krachten van het nationaal bureau. Per kwartaal legt hij verantwoording af aan het Nationaal Bestuur en informeert hij het bestuur over de gang van zaken. 2018 was het eerste volledige jaar van directeur Marc Damen.

¹⁰ Immers uitgaande van 11 provincies. Drie afgevaardigden van Groningen en Drenthe samen.

Wat heeft de directie onder meer gedaan en bereikt in 2018?

- Zoals ook elders vermeld is veel werk gaan zitten in het uitwerken van de aanbevelingen uit het onderzoek uit 2017 zoals het voorbereiden van een voorstel voor een sterkere en vereenvoudigde verenigingsstructuur en het opstellen van een meerjarenplan 2018-2023.
- De directie had maandelijks, formeel dan wel informeel, overleg met de Ondernemingsraad. Eind 2018 kwamen zij tot overeenstemming over arbeidsvoorwaarden 2019/2020.
- Er is veel tijd en energie gestoken in het stimuleren van het nieuwe vakantieconcept.
- De directeur bracht werkbezoeken aan het schip MPS de Zonnebloem en voer een week mee.
- Verder heeft de directeur meerdere Zonnebloembijeenkomsten of -activiteiten bezocht, variërend van lokale, regionale en provinciale vergaderingen tot jubilea en een rolstoelwandeltocht.
- Inzake de nalatenschap van de heer Broekhuis spande de familie in 2017 hoger beroep aan tegen de uitspraak van de rechter dat het testament rechtsgeldig is. Tegen de verwachting in heeft behandeling van dit beroep niet meer plaatsgehad in 2018 door drukte bij het gerechtshof.

Voor specifieke onderdelen laten het Nationaal Bestuur en/of de directie zich adviseren door commissies die eveneens uit vrijwilligers bestaan:

- De Auditcommissie, die het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bijstaat in de uitoefening van het financiële toezicht (zie aldaar);
- De Vakantie Adviescommissie (VAC), die het Nationaal Bestuur via de directie adviseert over vakantie zaken. Doel van de VAC is het bijdragen aan de bewaking en verdere ontwikkeling van de kwaliteit van de Zonnebloemvakanties. De VAC kwam in 2018 twee keer bij elkaar.

Andere entiteiten

Behalve de Nationale Vereniging heeft de Zonnebloem nog twee entiteiten:

- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V. die het vakantieschip, MPS de Zonnebloem, van de Zonnebloem exploiteert. De vereniging is enig aandeelhouder. Eind 2018 waren op het vakantieschip van de Zonnebloem 12 bemanningsleden werkzaam (10,5 voltijdbanen).

- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem die de rondvaartboot van de Zonnebloem exploiteert. De vereniging vormt het bestuur van de stichting. Er is geen personeel in dienst van Stichting Rondvaartboot. De rondvaartboot is in november verkocht en daarmee was er geen reden meer om de stichting te laten voortbestaan. Het bestuur van de stichting is overgegaan tot ontbinding van de stichting, tot het vereffenen van haar vermogen op grond van artikel 13 van de statuten per de datum van dat besluit en tot het verlenen van décharge voor het door de bestuurders en directieleden tijdens hun bestuursperiode ten aanzien van het door de stichting gevoerde beleid.

De jaarrekeningen van deze entiteiten die statutair in Breda zijn gevestigd, zijn via het nationaal bureau op te vragen.

B. Interne beheersing

Voor een goede interne beheersing is het goed inrichten en structureren van de administratieve organisatie en de interne beheersing een voorwaarde. Hiertoe behoren onder meer de werking van de interne risicobeheersings- en beheersmaatregelen en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de accountant.

Risicomanagement

Voor een goede-doelenorganisatie vormt reputatieschade een belangrijk risico. Negatieve publiciteit over de eigen organisatie, maar ook van elk ander goed doel in Nederland, terecht of onterecht, kan zijn weerslag hebben op de goede naam en faam van een goed doel. Met consequenties voor de relatie met deelnemers, vrijwilligers en donateurs. De Zonnebloem werkt hard aan de optimalisering van integraal risicomanagement. Op basis van een omgevingsanalyse en de marktpositie worden vooral strategische en operationele risico's beschreven en beoordeeld op de mate waarin de Zonnebloem bereid is deze risico's al dan niet af te dekken. In onderstaand overzicht worden ook de maatregelen beschreven die zijn getroffen om de voornaamste risico's en onzekerheden te beheersen.

Beoordeling risico's

Om alle risico's te beoordelen en te vergelijken, worden de risico's gewogen op basis van een schatting van de kans dat deze kans zich voordoet en een schatting

van de impact van de gevolgen op het behalen van de doelstellingen van de organisatie. De impact is niet alleen gebaseerd op de financiële consequenties voor de organisatie, maar ook op de reputatie van de Zonnebloem. Er is onderscheid gemaakt tussen risico's waarop kan worden gestuurd en risico's waarop niet kan worden gestuurd, maar die wel kunnen worden beïnvloed.

Risicobeheersing en interne controle

Onder andere de volgende beheersingsinstrumenten zijn reeds operationeel:

- financiële rapportages op maand-, kwartaal- en jaarbasis;

- voortgangsrapportages op kwartaal- en jaarbasis;
- treasurybeleid;
- periodieke privacy audit;
- convenant horizontaal toezicht;
- autorisatiematrix voor het aangaan van betalingen en verplichtingen;
- periodieke bespreking van de financiële resultaten en plannen met Audit Commissie en Nationaal Bestuur;
- opvolgen van de aanbevelingen uit de Management Letter van de accountant;
- periodieke controles bankmutaties afdelingen;
- gedragscode en belanghebbendenreglement.

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Strategische risico's				
<u>Imagoschade als gevolg van een incident intern of extern.</u> Een incident kan van alles zijn (fysiek ongeluk, fraude, datalek, maar ook negatieve publiciteit van collega-goed doel). Inherent aan het woord is dat de gebeurtenis onvoorzien en storend is en het is van groot belang alles te doen om incidenten te voorkomen en processen op orde te hebben.	- Op het schip periodieke calamiteitenoefening - Selectiecriteria externe partijen (compliant) - Diverse verzekeringen - Procedures en richtlijnen - Vertrouwenspersonen - Aanstellen van functionaris Gegevensbescherming a.i. (AVG) en functionaris ICT Beveiliging op projectbasis - Afdeling online voor snelle reactie op social media - Afdeling communicatie (o.a. woordvoerder) - Alle medewerkers als ambassadeur van de Zonnebloem bij incidenten	●	●●●	●●
<u>Onderbezetting van activiteiten, evenementen en vakanties door spanning tussen het aanbod van de Zonnebloem en de vraag van deelnemers.</u> Het is zaak wensen en verwachtingen van deelnemers goed te monitoren.	- Actieve aandacht voor werving en het behouden van vrijwilligers - Deskundigheidsbevordering - Goede selectie en intake nieuwe vrijwilligers - Functioneringsgesprekken	●●	●	●
Operationele risico's				
<u>Onderbezetting van activiteiten of vakanties door onvoldoende beschikbaarheid van gekwalificeerde vrijwilligers, waaronder verpleegkundigen en verzorgende vrijwilligers.</u> Alles valt of staat met de beschikbaarheid van vrijwilligers, bij vakanties specifiek van verpleegkundigen met juiste BIG-registratie.	- Actieve aandacht voor werving en het behouden van vrijwilligers. - Deskundigheidsbevordering - Betere selectie en intake nieuwe vrijwilligers. - Functioneringsgesprekken.	●	●	●
● Laag ●● Gematigd ●●● Hoog				

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Financiële risico's				
<u>Discontinuïteit: baten en lasten niet in verhouding</u> Geld wordt gegeven door donateurs om te worden uitgegeven en soms wordt gewerkt met een negatieve begroting om te voorkomen dat reserves groeien. Echter, baten en lasten moeten in balans blijven.	- Planning & control-cyclus (opstellen begroting, analyse realisatie t.o.v. werkelijkheid, analyseren verschillen, tussentijds bijsturen) - Aanhouden van flexibel personeelsbestand - Aanhouden continuïteitsreserve om negatieve resultaten te dekken	●	●●●	●
<u>Wezenlijke daling waardering activa</u> Ultimo 2018 bestond de activa hoofdzakelijk, ruim 89%, uit materiële vaste activa, effecten en liquide middelen. Voor het kunnen blijven uitoefenen van haar activiteiten is het van belang dat de vereniging over deze activa, waaronder MPS de Zonnebloem, kan blijven beschikken.	- Materiële activa, waaronder het onroerend goed en de schepen, zijn verzekerd - Bestemmingsreserve voor de vervanging van MPS - In het beleggingsstatuut zijn de voorwaarden voor de vermogensbeheerder opgenomen. Statuut gaat uit van een defensief beleid - De liquide middelen zijn nagenoeg geheel ondergebracht bij Nederlandse systeembanken	●	●●●	●
<u>Frauderisico's</u> - risico van onrechtmatige onttrekkingen van geld en/of goederen aan de organisatie; - risico dat personen de financiële verslaggeving gebruiken om daar beter van te worden. Alle 1.071 lokale en 107 regionale afdelingen hebben een eigen bankrekening en beheren een deel van het Zonnebloemgeld. De kans dat iemand fraudeert is door de sociale en reële controle niet groot, maar niet ondenkbaar.	- Frauderisico maakt deel uit van permanente systeem dat gericht is op het onderkennen van bedrijfsrisico's - AO/IB is ingericht om deze risico's te mitigeren bijv. d.m.v. • periodieke (onaangekondigde) controle van geldstromen binnen de gehele organisatie; • elke maand beoordeelt de afdeling P&C tussentijdse rapportage volgens de financiële administratie • de jaarrekeningen worden door extern accountant gecontroleerd • workshops voor leden van kascommissies door financieel deskundigen - Er wordt te allen tijde aangifte gedaan bij de politie bij het vermoeden van fraude - De wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (toezicht-houdend orgaan / kascommissie) aangebrachte functiescheidingen; - Beloningen werknemers zijn niet gekoppeld aan de resultaten volgens financiële verslaggeving	●	●	●
In 2018 zijn er zes nieuwe onderzoeken gedaan naar afdelingen waar financiële misstanden aan de hand (lijken te) zijn en zes kwesties zijn afgerond. Dit zijn veelal langlopende dossiers; er staan nog 8 dossiers open. Tweemaal is aangifte gedaan.				
● Laag ●● Gematigd ●●● Hoog				

	Beheersingsmaatregel	Risico-bereidheid	Impact	Waarschijnlijkheid
Risico's van onbekendheid met financieel beleid				
<u>Risico's van onbekendheid met financieel beleid</u> dat kaders biedt voor het zelf werven, uitgeven en beheren van een deel van het vermogen door vrijwillige penningmeesters en/of afdelingsbesturen. Lokale en regionale afdelingsbesturen hebben een grote vrijheid van handelen binnen de kaders van beleid en statuten. Onbekendheid met het beleid en de statuten maakt dat de kaders onduidelijk zijn en dat kan leiden tot ongewenste acties.	- Inrichting van AO/IB - Inzicht in Zonboek - Lokale monitoring door districtshoofden - Deskundigheidsbevordering	●●	●	●●
Technologische risico's				
<u>Voordoen van calamiteit door afhankelijkheid van IT-omgeving</u> waardoor data verloren raakt of de activiteiten van de vereniging niet uitgevoerd kunnen worden.	- IT-beheersingsomgeving ingericht (o.a. back-up en recovery maatregelen) - Daar waar nodig zijn deskundige externe partijen ingeschakeld - Scholing medewerkers - Calamiteitenplan	●	●●●	●
Compliance risico's				
<u>Niet voldoen aan Erkenningregeling CBF (onderdeel van validatiestelsel).</u> Keurmerk is een belangrijk kwaliteitsmerk voor een goed doel. Het verlies van het keurmerk zal een grote invloed hebben op de fondsenwervende activiteiten en daarmee de beschikbare middelen voor het uitvoeren van de activiteiten in het kader van de doelstelling schaden.	- Inrichten vereniging conform de regelingen - Periodieke toetsing intern en door deskundige externe partijen	●	●●●	●
<u>Niet voldoen aan AVG</u> Verwerking van persoonsgegevens gaat vooral digitaal en bestanden worden opgeslagen in de 'cloud'. De verwachte impact op reputatie is aanzienlijk.	- Functionaris Gegevens-bescherming a.i. aangesteld, heeft implementatieplan en protocols opgesteld en ziet toe op uitvoering en borging - Functionaris ICT Beveiliging op projectbasis aangesteld	●	●●●	●●
<u>Fiscaal niet voldoen aan relevante (fiscale) wet- en regelgeving alsmede richtlijnen.</u> Het niet voldoen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving alsmede richtlijnen kan mogelijk imago schade, boetes en juridisch procedures tot gevolg hebben.	- Periodieke bijstand van externe adviseurs - Periodiek onderhoud met de Belastingdienst in het kader van horizontaal toezicht - Deelname aan diverse netwerken (o.a. Goede Doelen Nederland en SNL) - Wijze waarop de structuur van de organisatie is ingericht (o.a. toezicht-houdend orgaan / adviesorganen)	●	●●	●
● Laag ●● Gematigd ●●● Hoog				

	Beheersingsmaatregel	Risico- bereidheid	Impact	Waarschijnlijk- heid
Human capital risico's Nationaal bureau				
<u>Onvoldoende in staat gekwalificeerd personeel te contracteren</u> , waardoor functies (tijdelijk) niet ingevuld kunnen worden en de activiteiten op het Nationaal bureau, niet (tijdig) uitgevoerd worden met mogelijk gevolgen voor de activiteiten gericht op de doelstelling. De oorzaak hiervan wordt deels veroorzaakt doordat voor sommige specialisaties Breda als locatie een handicap vormt. Hierdoor bestaat het risico van hogere wervingskosten of genoeg nemen met een second best.	- Aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden	●	●●	●
● Laag ●● Gematigd ●●● Hoog				

Accountant
Het jaarrekeningentraject werd afgesloten met een goedkeurende controleverklaring van Deloitte Accountants B.V.

C. Omgang met belanghebbenden

De Zonnebloem wil vrijwilligers, deelnemers, donateurs en anderen goed informeren over wat de vereniging doet en heeft bereikt. Ook is het belangrijk dat alle belanghebbenden ideeën, opmerkingen, wensen en klachten kunnen delen en dat er iets mee gebeurt. Over al deze zaken zijn sinds 2009 afspraken vastgelegd in een belanghebbendenreglement. Het reglement wordt vermeld op de algemene website en op de website voor vrijwilligers.

Klachtenafhandeling

Klachten, vragen, opmerkingen, complimenten, ideeën en wensen worden geregistreerd. Klachten die mondeling kunnen worden afgehandeld, worden niet geregistreerd (wel geturfd). Elk kwartaal worden de rapportages daarvan besproken in het managementteam. Eventuele patronen worden aan de orde gesteld, waarna noodzakelijke verbeteringen worden doorgevoerd. De klachten worden ook opgenomen in de halfjaarrapportage aan het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering. De registratie van klachten behoeft nog verbetering. In de fase waarin het CRM-systeem nu is, kunnen we niet eenvoudig uitspraken doen over aantal en aard van de ontvangen klachten. Het Dienstencentrum van het nationaal bureau is het eerste aanspreekpunt

voor iedereen die contact opneemt met de betaalde organisatie van de Zonnebloem de klachten registreert. De meest in het oog lopende klachten betreffen:

- Van deelnemers: ontevredenheid over lokale afdeling en het niet krijgen van een reactie op een aanmelding (voor een vakantie);
- Van vrijwilligers: ontevredenheid over Mijn Zonnebloem, over nationaal bureau, over wervingscampagnes, over de eigen afdeling en over de televisiereclame;
- Van donateurs: het callcenter en het ongewenst ontvangen van mail of post;

Over de klachten die rechtstreeks naar de afdelingen op het nationaal bureau gaan, valt te vermelden:

- Bij Vakanties & Evenementen vooral klachten van deelnemers over de korting- of annuleringsregeling, en over het vervoer. Vakantievrijwilligers beklagden zich onder ander over een aantekening op hun functioneren of over de indeling.
- Klachten van vrijwilligers die rechtstreeks worden gestuurd aan de afdeling Vrijwilligersondersteuning wordt zonder registratie doorgestuurd aan de districtshoofden ter afhandeling. Er is geen informatie over aantal en aard van de klachten.

- Naast de nog lopende vijf dossiers van vermeende fraude of diefstal uit 2017 zijn er zes nieuwe onderzoeken geweest. Twee maal is aangifte gedaan maar beide aangiftes zijn helaas geseponeerd. OM vindt dan dat er onvoldoende bewijs is om er nader onderzoek naar te doen of er is wel voldoende bewijs maar het vergrijp is te klein. Zes financiële kwesties zijn afgerond (onderzoek levert geen positief bewijs of het geld is terugbetaald). Acht kwesties staan nog open (onderzoek loopt nog of er is een terugbetalingsregeling via CJIB en bedrag is nog niet afbetaald).
- Bij Marketing & Communicatie vooral over Mijn Zonnebloem en de Online Afdelingsadministratie en over wervingscampagnes.

5.3 Samenwerking

Omdat de Zonnebloem middenin de samenleving wil staan, stimuleren we de samenwerking met andere maatschappelijke organisaties en bedrijven op zowel plaatselijk, regionaal, provinciaal als nationaal niveau. Op al deze niveaus wordt dan ook veelvuldig samengewerkt. De Zonnebloem bedankt al haar samenwerkingspartners van harte.

De Zonnebloem is lid van:

- Brancheorganisatie Goede Doelen Nederland. Directeur en medewerkers nemen deel aan verscheidene werkgroepen, commissies en/of netwerken.
- Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV)
- Coalitie Erbij, een samenwerkingsverband om eenzaamheid onder de aandacht te brengen, te voorkomen en te verminderen. Coalitie Erbij houdt per 1 januari 2019 op te bestaan.
- Nederlandse Branchevereniging Aangepaste Vakanties (NBAV) t/m 31 december. Het lidmaatschap is opgezegd.
- Algemeen Nederlands Verbond van Reisondernemingen (ANVR)
- Stichting Garantiefonds Reisgeld (SGR)
- Stichting Calamiteitenfonds Reizen

De Zonnebloem werkte in 2018 samen in/met:

- Samen met zo'n 35 andere partijen tekende minister De Jonge (VWS) op 8 maart in Den Haag een Pact voor de Ouderenzorg. Met dit pact komen tal van partijen, waaronder gemeenten, verzekeraars, zorgverleners en andere maatschappelijke partners, samen in actie om eenzaamheid te signaleren en te doorbreken, goede zorg en ondersteuning thuis te organiseren en de kwaliteit van verpleeghuiszorg te verbeteren. Eind december hadden 42 partijen samenwerking toegezegd.
- De Zonnebloem was één van 14 landelijke vrijwilligersorganisaties die samenwerkten met Vereniging NOV en met het ministerie van VWS in het programma Vrijwillig Dichtbij. Het doel was om de landelijke organisaties meer slagkracht te geven om lokaal in te spelen op de wijzigende zorg- en welzijnsuitvoering. Het programma is afgerond.
- Welzorg Nederland dat de Zonnebloemauto's verzorgt en aanpast voor gebruikers van rolstoelen en scootmobiel en vaak ook stalt.
- Stichting Samenwerkende Non-profit Loterijen (SNL), voor het gezamenlijk exploiteren van een meerjarige loterijvergunning.
- De VriendenLoterij, om opbrengsten te genereren door zoveel mogelijk deelnemers te werven die geoormerkt voor de Zonnebloem meespelen.
- Netwerk Zorg en Welzijn / Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in Zorg en Welzijn (LOVZ).
- Partners als Paleis Het Loo, Jumbo Supermarkten en andere om te werken aan het optimaal afstemmen van ons aanbod aan de wensen en behoeften van de doelgroep, alsmede het verbeteren van toegankelijkheid en mobiliteit voor mensen met een lichamelijke beperking.
- Diverse onderwijsinstellingen en thuiszorgorganisaties.

Analyse samenwerking in 2018

De Zonnebloem vindt samenwerking met organisaties die dezelfde doelen nastreven en/of normen en waarden delen heel belangrijk. Samen kunnen we immers meer dan alleen.

6 Financieel beheer

Uitgangspunten voor het financieel beheer van de Zonnebloem zijn transparantie, verantwoording en verantwoordelijkheid en zorg voor continuïteit. Als instelling met een CBF-erkenning houden we ons conform de normen van de erkenningsregeling aan de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland. Vanuit het oogpunt van transparantie presenteert de Zonnebloem een geconsolideerde jaarrekening, waarin alle Zonnebloementiteiten zijn verenigd.

6.1 Financieel beleid

Uitgangspunten voor het financieel beheer zijn transparantie, verantwoording en verantwoordelijkheid en zorg voor continuïteit. Het financieel beleid van Nationale Vereniging de Zonnebloem bestaat uit vermogensbeleid, beleggingsbeleid, prijsbeleid en interne financiering. De kaders hiervoor zijn beschreven en vastgelegd.

Vermogensbeleid

Instellingen met een CBF-erkenning zijn via de normen van de erkenningsregeling gehouden aan de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland. Conform deze richtlijn vormt de Zonnebloem alleen reserves met een vooraf bepaalde bestemming. Daarnaast mag ze een continuïteitsreserve hebben van maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Aansluitend op de richtlijn 'Financieel Beheer Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland heeft het bestuur van de Zonnebloem besloten om deze norm voor maximale hoogte van de continuïteitsreserve voor de Zonnebloem over te nemen. Op basis van de realisatie over 2018 volgt hieruit per 31 december 2018 een continuïteitsreserve van maximaal € 21,8 miljoen. De werkelijke continuïteitsreserve per 31 december 2018 van € 21,8 miljoen voldoet daarmee aan de norm.

Verantwoord beleggingsbeleid

Tussen de ontvangst van middelen en de daadwerkelijke besteding kan enige tijd verstrijken. In de tussenliggende periode wil de Zonnebloem deze middelen zorgvuldig en transparant beheren. Als ze langere tijd ter beschikking staan, worden ze risicomijdend belegd door een vermogensbeheerder

met langjarige beleggingservaring. Zo kan een beter rendement worden behaald dan met het passief volgen van een strategische asset-mix mogelijk is. De beleggingshorizon bedraagt meer dan tien jaar, waarbij in totaal niet meer dan 20% in zakelijke waarden (aandelen) mag worden belegd.

De Zonnebloem heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid en die dient ook in het beleggingsbeleid van de vereniging zichtbaar te zijn. In 2010 heeft de Zonnebloem verantwoord beleggen ingevoerd in het totale vermogensbeheer. Dit beheer wordt uitbesteed aan F. van Lanschot Bankiers N.V. (hierna Van Lanschot). Het beheer voldoet aan de 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen'.

Gekozen is voor een duurzaam beleggingsproces, waarin naast financiële data, ook niet-financiële (duurzame) data worden meegewogen. De fondsen van Van Lanschot beleggen niet in ondernemingen die in strijd handelen met 'Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen'. De richtlijn bestaat uit basisrichtlijnen én aanvullende richtlijnen. De basisrichtlijn adviseert instellingen om beleggingen te onderzoeken op schending van onder andere mensenrechten, corruptie, en bescherming van het milieu. De aanvullende richtlijn is opgesteld voor organisaties die strengere

duurzaamheidscriteria in het beleggingsbeleid toe willen passen. Deze richtlijn omvat verdergaande uitsluiting van bedrijven die bijvoorbeeld betrokken zijn bij kernenergie, alcohol, tabak, proefdieren, pornografie, en genetische modificatie. Periodiek wordt het beleggingsuniversum gescreend door een extern dataprovider op overtreding van de richtlijn.

De afspraken over beheer, asset-mix en richtlijnen met betrekking tot de aandelen en vastrentende waarden waarin mag worden belegd, zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst. Periodiek vindt overleg plaats, waarbij de beheerder verantwoording aflegt over het naleven van de afspraken en de performance van de portefeuilles.

Prijsbeleid en interne financiering

De Zonnebloem voert een uniform prijsbeleid. Deelnemers betalen marktconforme prijzen voor de deelname aan Zonnebloemactiviteiten. En vrijwilligers worden niet financieel belast, zij betalen zelf geen bijdragen voor deelname aan activiteiten en worden gestimuleerd om gemaakte onkosten te declareren.

De interne financiering beschrijft de regelingen op het gebied van de geldstromen en administratieve processen tussen de afdelingen onderling en tussen de afdelingen en de vereniging nationaal. We hebben het dan over de verdeling van donateursgelden, de opbrengsten van de loterij, de kosten en bijdragen voor cursussen, de verzekeringen en dergelijke. Het is van belang dat de hoeveelheid geldstromen tussen alle verenigingsorganen zo klein mogelijk is. Belangrijk is ook dat de regelingen die daarbij horen

niet ingewikkelder zijn dan nodig en zoveel mogelijk gestroomlijnd worden.

Auditcommissie

De Auditcommissie staat het Nationaal Bestuur en de Nationale Vergadering bij in de uitoefening van het financiële toezicht. De commissie bestaat uit twee leden van het Nationaal Bestuur, waaronder het bestuurslid met het aandachtsgebied financiën, drie leden van de Nationale Vergadering en twee externe leden. Rol en taak van de commissie zijn opgenomen in een reglement. De Auditcommissie kwam in 2018 drie keer bijeen.

Stimulering

Afdelingen die te weinig inkomsten hebben om voldoende activiteiten te organiseren, kunnen een beroep doen op het Stimuleringsfonds van de Zonnebloem. Dat geldt ook voor afdelingen die willen groeien door het aanbod verder uit te breiden met vernieuwende activiteiten en/of nieuwe deelnemers te bereiken, maar daarvoor niet voldoende geld hebben. In 2018 zijn 8 aanvragen gehonoreerd (2017: 9). Het uitgekeerde bedrag bedraagt € 29.000 (2017: € 15.000).

Daarnaast hebben afdelingen in 2018 in totaal 87 vakanties georganiseerd volgens het nieuwe vakantieconcept. Deze afdelingen hebben voor de dekking van een deel van deze kosten in totaal € 211.000 ontvangen uit het stimuleringsfonds. Van externe fondsen hebben deze afdelingen ook nog € 58.000 ontvangen.

6.2 Financiële positie

Vanuit het oogpunt van transparantie presenteert de Zonnebloem een geconsolideerde jaarrekening, waarin alle Zonnebloementiteiten zijn verenigd. Alle entiteiten zijn statutair gevestigd in Breda. De jaarrekening van de Zonnebloem is opgesteld volgens Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging voor Fondsenwervende Instellingen (RJ 650).

De volgende rechtspersonen zijn in de consolidatie opgenomen:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.
- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem in liquidatie

Saldo van de baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is in 2018 € 3.055.000 positief. Het resultaat is als volgt verdeeld over de verschillende entiteiten:

(x € 1.000)		Resultaat 2018	
Nationaal Bureau		2.824	
Afdelingen		241	
Nationale Vereniging de Zonnebloem			3.065
Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V.			-54
Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem			44
Saldo van baten en lasten			3.055

Het resultaat 2018 is ruim € 4,0 miljoen hoger dan in 2017. De totale baten zijn met bijna € 1,9 miljoen toegenomen ten opzichte van 2017. De bestedingen aan de doelstelling zijn bijna met € 2,0 miljoen afgenomen. De financiële baten zijn bijna € 0,6 miljoen lager ten opzichte van 2017.

(x € 1.000)		Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Verschil
Totale baten		20.040	18.169	1.871
Totaal besteed aan de doelstelling		12.722	14.713	-1.991
		7.318	3.456	3.862
Totale kosten werving baten		2.819	3.566	-747
Kosten beheer en administratie		1.191	1.226	-35
Financiële baten en lasten		-253	340	-593
Saldo van baten en lasten		3.055	-996	4.051

Baten

Om inzicht te geven in de ontwikkeling van de totale baten over 2018 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de baten over 2018 met ter vergelijking de baten over 2017.

(x € 1.000)		Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Verschil
Baten van particulieren		17.369	16.122	1.247
Baten van bedrijven		388	317	71
Baten van loterijorganisaties		817	761	56
Baten van subsidies van overheden		616	543	73
Baten van andere organisaties zonder winststreven		260	251	9
Totaal van de geworven baten		19.450	17.994	1.456
Baten als tegenprestatie voor levering producten		521	89	432
Overige baten		69	86	-17
Totaal van de baten		20.040	18.169	1.871

Baten van particulieren

De baten van particulieren bestaan hoofdzakelijk uit structurele donateursbijdragen (€ 7,8 miljoen), opbrengst mailingen (€ 1,4 miljoen), opbrengst nalatenschappen (€ 3,4 miljoen), opbrengst loterij (€ 2,0 miljoen) en bijdragen fondsenwerving algemeen - waaronder spontane giften - (€ 1,7 miljoen).

Per saldo zijn de baten van particulieren met € 1,2 miljoen toegenomen ten opzichte van 2017. Deze toename wordt met name veroorzaakt door een stijging van de baten uit nalatenschappen met ruim € 1,5 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door één grote ontvangen nalatenschap van ruim € 1 miljoen.

De baten uit nalatenschappen bedragen in 2018 € 3.417.000 (2017: € 1.874.000). Het aantal nieuwe dossiers was 90 en het aantal lopende dossiers per 31 december 2018 is 84.

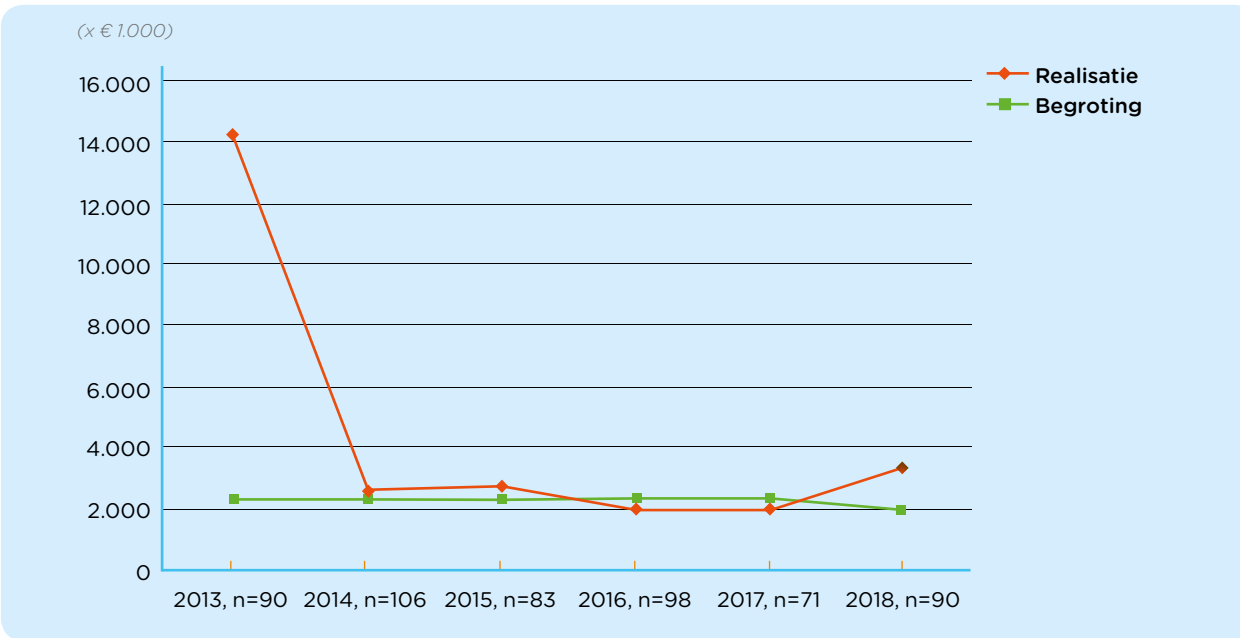

Fig. 1. Jaarlijkse ontwikkeling baten uit nalatenschappen en jaarlijks aantal ontvangen nalatenschappen

Baten van loterijorganisatie

De stijging van de baten van loterijorganisatie wordt veroorzaakt doordat het aantal geormerkte deelnemers aan de Vriendenloterij is toegenomen als gevolg van wervingsacties. Ook heeft de Zonnebloem in 2017 een bijdrage van € 574.000 ontvangen van de Vriendenloterij ten behoeve van het project toegankelijkheid. Hiervan is een gedeelte ad € 163.000 dat in 2018 daadwerkelijk is besteed verantwoord onder de baten over 2018.

Bestedingen

De som van de lasten is in 2018 met bijna € 2,8 miljoen afgenomen ten opzichte van 2017 en zijn daarmee bijna € 1,5 miljoen lager dan begroot over 2018.

(x € 1.000)			
	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Vershil
Besteed aan doelstelling	12.722	14.713	-1.991
Kosten werving baten	2.819	3.566	-747
Kosten beheer en administratie	1.191	1.226	-35
Som van de lasten	16.732	19.505	-2.773

(x € 1.000)			
	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017	Vershil
Voorlichting, bewustwording en eigen activiteiten	2.118	2.217	-99
Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	4.370	4.624	-254
Vakanties	2.455	4.336	-1.881
Evenementen	3.779	3.536	243
Som besteed aan doelstelling	12.722	14.713	-1.991

De bestedingen aan doelstelling zijn in 2018 met bijna € 2,0 miljoen afgenomen ten opzichte van 2017. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten vakanties van bijna € 1,9 miljoen. Dit met name als gevolg van het inkrimpen van de landelijke georganiseerde vakanties. Met ingang van 2018 worden enkel nog vaarvakanties met MPS de Zonnebloem landelijk georganiseerd en zijn voor het eerst door afdelingen in het land 87 vakanties georganiseerd volgens het nieuwe vakantieconcept. De kosten van de door de afdelingen georganiseerde vakanties bedragen minder dan de voorheen landelijk georganiseerde vakanties.

Totaal kosten werving baten

De totale kosten voor de werving van baten zijn met € 747.000 afgenomen ten opzichte van 2017 doordat het besteedbare budget (begroting 2018) verlaagd was. De werkelijke kosten waren € 180.000 lager dan begroot, o.a. doordat een deel van het budget op een andere manier is ingezet.

Het percentage 'Wervingskosten als % van de totale baten' (wervingskosten gedeeld door de geworven baten) bedraagt 14,5% (2017: 19,8%). Het percentage 'Wervingskosten als % van de totale lasten' (wervingskosten gedeeld door de totale baten) bedraagt 16,9% (2017: 18,3%).

Kosten beheer en administratie

Hieronder vallen alle kosten die de organisatie maakt voor de (interne) beheersing en administratie, die niet toe te rekenen zijn aan de doelstelling of aan de werving van baten. De kosten beheer en administratie zijn met € 35.000 afgenomen ten opzichte van 2018 en daarmee conform begroting 2018.

Financiële baten en lasten

Het resultaat van de financiële baten en lasten over 2018 bedraagt € 253.000 negatief. Dit komt neer op een gerealiseerd rendement van -1,60%. Dit wordt met name veroorzaakt door negatieve ontwikkelingen op de beurs in het laatste kwartaal. Gemiddeld is over de afgelopen 5 jaar een rendement gehaald van 3,69%.

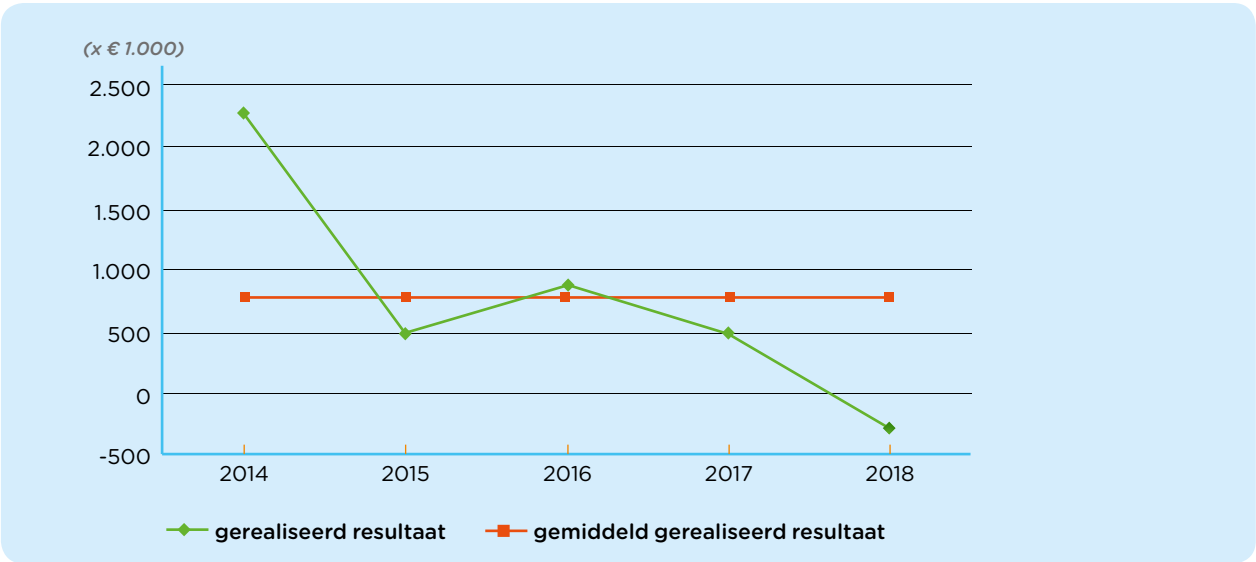

Fig. 2 ontwikkeling van financiële baten en lasten (* € 1.000)

Financiële baten en lasten

(x €1.000)	2018	2017	2016	2015	2014
Rente uit spaarrekeningen en deposito's	2	15	40	74	160
Rentes uit obligaties	-	-	-	-	-
Rentelasten	-	-	-	-	-
Subtotaal rentebaten en lasten	2	15	40	74	160
Dividend	169	179	272	403	172
Gerealiseerde koersresultaten	229	38	326	428	289
Ongerealiseerde koersresultaten	-610	150	351	-362	1.747
Subtotaal koersresultaten	-381	188	677	66	2.036
Totaal financiële baten en lasten	-210	382	989	543	2.368
AF: kosten van beleggingen	43	42	48	21	53
Netto beleggingsresultaat	-253	340	941	522	2.315
Gemiddeld belegd vermogen in jaar	15.781	15.752	17.527	21.072	23.005
Rendement uit beleggingen	-1,60%	2,16%	5,37%	2,48%	10,06%
Gemiddeld jaarlijks rendement in 5 jaar (%)	3,69%				

Bestedingsratio

De bestedingsratio bestaat uit twee ratio's:
Bestedingsratio I (Doelbesteding als % van de totale lasten)
Bestedingsratio II (Totale lasten als % van de totale baten)

Bestedingsratio I bedraagt 76,0% (2017: 75,4%).

Bestedingsratio II bedraagt 83,5% (2017: 107,4%).

7 Jaarrekening

7.1 Balans

ACTIVA (x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)		31-12-2018	31-12-2017
1 Immateriële vaste activa			
Bedrijfsmiddelen		227	290
Direct in gebruik voor de doelstelling		1.552	2.122
		1.779	2.412
2 Materiële vaste activa			
Bedrijfsmiddelen		2.108	2.359
Direct in gebruik voor de doelstelling		6.655	7.225
		8.763	9.584
3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling		30	35
4 Vorderingen en overlopende activa		3.146	2.723
5 Effecten		15.639	15.922
6 Liquide middelen		17.005	12.831
Totaal		46.362	43.507

PASSIVA (x € 1.000, na bestemming saldo van baten en lasten)		31-12-2018	31-12-2017
7 Reserves en fondsen			
Reserves			
- Continuïteitsreserve		21.855	18.751
- Bestemmingsreserves		22.111	22.422
		43.966	41.173
Fondsen			
- Bestemmingsfondsen		421	159
Totaal reserves en fondsen		44.387	41.332
8 Voorzieningen		75	72
9 Kortlopende schulden		1.900	2.103
Totaal		46.362	43.507

7.2 Staat van baten en lasten

(x € 1.000)		Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
BATEN					
1	Baten van particulieren	15.747	17.369	15.489	16.122
2	Baten van bedrijven	405	388	280	317
3	Subsidies van loterijorganisaties	629	817	500	761
4	Rentebaten van subsidies van overheden	683	616	500	543
5	Baten van andere organisaties zonder winststreven	330	260	360	251
	Som van de geworven baten	17.794	19.450	17.129	17.994
6	Baten als tegenprestatie voor levering producten	45	521	40	89
7	Overige baten	74	69	60	86
	Som van de baten	17.913	20.040	17.229	18.169
LASTEN					
Besteed aan doelstelling					
8	Voorlichting/bewustwording, eigen activiteiten	2.958	2.118	2.458	2.217
9	Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding	4.731	4.370	4.668	4.624
10	Vakanties	3.184	2.455	2.929	4.336
11	Evenementen	3.934	3.779	3.983	3.536
	Som besteed aan doelstelling	14.807	12.722	14.038	14.713
12	Wervingskosten	3.630	2.819	2.999	3.566
	Kosten beheer en administratie	907	1.191	1.197	1.226
	Som van de lasten	19.344	16.732	18.234	19.505
	Saldo voor financiële baten en lasten	-1.431	3.308	-1.005	-1.336
	Saldo financiële baten en lasten	289	-253	281	340
	Saldo van baten en lasten	-1.142	3.055	-724	-996
Bestemming saldo					
Toevoeging / onttrokken aan:					
Besteedbaar vermogen:					
	- Continuïteitsreserve	-1.872	3.104	271	-855
	- Bestemmingsreserves	730	-311	-995	128
Vastgelegd vermogen					
	- Bestemmingsfondsen	-	262	-	-269
	Saldo van baten en lasten	-1.142	3.055	-724	-996
Kengetallen					
	Doelbesteding als % van de totale lasten	76,5%	76,0%	77,0%	75,4%
	Wervingskosten als % van de totale lasten	18,8%	16,9%	16,4%	18,3%
	Kosten beheer en administratie als % van de totale lasten	4,7%	7,1%	6,6%	6,3%
	Totaal	100,0%	100%	100,0%	100%
	Totale lasten als % van de totale baten	108,0%	83,5%	105,8%	107,4%
	Wervingskosten als % van de geworven baten	20,4%	14,5%	17,5%	19,8%

7.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De kasstromen hebben zowel betrekking op de posten van de balans als op de staat van baten en lasten. Door de samenvoeging en eliminatie van posten in de balans en staat van baten en lasten is er geen direct zichtbare relatie met het kasstroom.

(x €1.000)		2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		3.055	-996
Aanpassingen voor:			
afschrijvingen		1.745	1.807
voorziening		3	-27
		1.748	1.780
Veranderingen in werkkapitaal			
mutatie voorraad		5	-2
mutatie vorderingen		-423	665
mutatie schulden		-203	550
		-621	1.213
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
investerings		-338	-463
desinvestering in materiele vaste activa		47	-
aan- en verkopen beleggingen		283	-340
		-8	-803
Mutatie liquide middelen		4.174	1.194
Controle mutatie liquide middelen			
Stand 1-1		12.831	11.637
Stand 31-12		17.005	12.831
Mutatie geldmiddelen		4.174	1.194

7.4 Algemene toelichting

Activiteiten

Nationale Vereniging de Zonnebloem staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40281159 en is statutair gevestigd te Breda. De vereniging stelt zich ten doel, met name door de inzet van vrijwillig(st)ers, het welzijn te bevorderen van en hulp te bieden aan langdurig lichamelijk zieken, lichamelijk gehandicapten en lichamelijk hulpbehoevende ouderen - vooral diegenen onder hen die dreigen te vereenzamen.

Groepsverhoudingen

Nationale Vereniging de Zonnebloem staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen.

De in de consolidatie begrepen rechtspersonen zijn:

- Nationale Vereniging de Zonnebloem (100%);
- Motorpassagiersschip de Zonnebloem B.V. (100%);
- Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem in liquidatie (100%).

Alle rechtspersonen zijn statutair gevestigd te Breda op de Zorgvlietstraat 491.

Beëindiging van de bedrijfsactiviteiten

De rondvaartboot die in het bezit was van Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem in liquidatie is - met name vanwege de teruglopende belangstelling van Zonnebloemafdelingen - eind 2016 uit de vaart genomen en te koop aangeboden. Op 26 november 2018 is de rondvaartboot verkocht en geleverd aan de nieuwe eigenaar. Hierna heeft het bestuur op 14 december 2018 het besluit genomen tot ontbinding van de Stichting. Per 14 december bestonden de activiteiten van Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem uitsluitend uit de ontbinding van de stichting.

Nationale Vereniging de Zonnebloem is aangewezen als vereffenaar en de bewaarder van de boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem in liquidatie. Het batig liquidatiesaldo van circa € 875.000 komt toe aan Nationale Vereniging de Zonnebloem.

Het besluit tot ontbinding van de stichting heeft geen invloed op het vermogen per 14 december 2018 en het resultaat over de periode 1 januari 2018 tot en met 14 december 2018.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Nationale Vereniging de Zonnebloem zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Nationale Vereniging de Zonnebloem.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

7.5 Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Instellingen (RJ650), zoals gepubliceerd door de Nederlandse Raad van Jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit van de activiteiten

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden), als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost van de ‘Grondslagen voor de waardering van activa en passiva’. Nationale Vereniging de Zonnebloem kent geen afgeleide financiële instrumenten.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, de functionele valuta van de B.V.

7.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals hieronder nader is gespecificeerd.

• Software	20,0% - 25,0%
• Websites	20,0% - 25,0%
• Zonboek en afdelingsadministratie	20,0% - 25,0%

De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

• Casco motorpassagiersschip	3,3% - 10,0%
• Inventaris en meubilair motorpassagiersschip	10,0% - 20,0%
• Dek- en vloerbedekking, hard- en software motorpassagiersschip	20,0%
• Casco rondvaartboot	5,0%
• Installaties rondvaartboot	10,0%
• Inrichting/inventaris rondvaartboot	20,0% - 25,0%
• Pand	2,5 %
• Kantoorinventaris	10,0% - 20,0%
• Hard- en software	20,0% - 25,0%
• Websites	20,0% - 25,0%
• Zonboek en afdelingsadministratie	20,0% - 25,0%
• Vakantiemateriaal	12,0% - 20,0%
• Promotiemateriaal	20,0%

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Voorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden grond- en hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo. De voorraden handelsgoederen worden individueel gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs benaderen de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De ter beurze genoteerde aandelen en obligaties behoren tot een handelsportefeuille en worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum, waarbij zowel ongerealiseerde als gerealiseerde waardeveranderingen direct in de staat van baten en lasten worden verantwoord.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Reserves en fondsen

De reserves en fondsen van de vereniging zijn ingedeeld in drie categorieën.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor Nationale Vereniging de Zonnebloem is opgericht. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van de vereniging op langere termijn te waarborgen.

Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves is door de vereniging een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de vereniging.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn een afgezonderd deel van het eigen vermogen waaraan derden een beperkte bestedingsmogelijkheid hebben gegeven. Het bedrag en de doelstelling van de reserves worden in de toelichting op de balans vermeld.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting per balansdatum af te wikkelen.

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Kortlopende schulden

Opgenomen schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

7.7 Grondslagen voor bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Het saldo van baten en lasten wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

De eigen bijdragen van de deelnemers worden in mindering gebracht op de lasten van de betreffende activiteit.

Baten uit nalatenschappen

Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang voldoende betrouwbaar kan worden vastgesteld op basis van een omschrijving ontvangen van de executeur-testamentair. Hierbij wordt 31 maart 2019 als peildatum gehanteerd voor nalatenschappen waarvan de eerste melding in 2018 of eerder is ontvangen. Bij het vaststellen van de omvang wordt voorzichtigheid betracht, door de verwachte omvang van de bate voor 90% te verantwoorden.

Giften in natura

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Baten van loterijorganisaties

De Zonnebloem is zowel geormerkt als regulier beneficiënt van de Vriendenloterij. De geormerkte inkomsten worden verantwoord in het jaar waarover ze betrekking hebben. De reguliere inkomsten worden verantwoord in het jaar waarin ze door de Vriendenloterij zijn toegezegd. Specifieke ontvangen bedragen voor projecten worden verantwoord in het jaar dat deze besteed worden.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Zonnebloem de condities voor ontvangst kan aantonen.

Afdelingen

Alle opbrengsten van de afdelingen worden verantwoord in het jaar waarin deze ontvangen worden. Uitzondering vormen de bijdragen van de Nationale Vereniging over het boekjaar. Het gaat dan om de afdracht van de donateursgelden. Deze bijdragen worden in het volgende boekjaar door de Nationale Vereniging aan de afdelingen betaald. In de jaarrekening zijn deze bijdragen verantwoord in het jaar dat de Nationale Vereniging deze bijdragen vaststelt. De hieruit volgende schuld aan de afdelingen is opgenomen onder donateursbijdragen boekjaar bij de bestemmingsreserve activiteiten landelijk (2018: € 1.003.000 en in 2017: € 1.068.000). De door de afdelingen gemaakte kosten van activiteiten en overige kosten worden verantwoord in het jaar dat deze tot uitgaven hebben geleid.

Toelichting kostenverdeling (model C)

Het is belangrijk dat bij de toerekening van de kosten een consistente methodiek wordt gehanteerd. Bij de toerekening van de kosten wordt de Goede Doelen Nederland-aanbeveling ‘Toepassing van richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie’ gevolgd.

De Zonnebloem rekent de directe kosten direct toe aan de doelstellingen en aan fondsenwerving. De direct toe te rekenen personeelskosten worden op basis van onderbouwde inschattingen direct toegerekend aan de doelstellingen en aan fondsenwerving.

De indirecte kosten worden aan de hand van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De indirecte kosten bestaan uit:

- indirecte personeelskosten;
- huisvestingskosten;
- kantoorkosten;
- afschrijvingen en rente;
- kosten bestuur en toezicht.

De indirecte kosten worden verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutels:

- De indirecte personeelskosten van de Directie en Planning & Control worden voor 100% toegerekend aan beheer en administratie;
- De overige indirecte personeelskosten worden toegerekend aan de betreffende afdeling op basis van het aandeel van deze afdeling in het totaal van de verdeelsleutel (salariskosten). Daarbij zijn de salariskosten van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen de basis voor het aandeel in de kosten van beheer en administratie;
- De huisvestingskosten worden toegerekend op basis van het aantal m2 dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal m2 van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie;
- De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie;
- De afschrijvingen worden toegerekend aan de doelstelling waarop de activa betrekking hebben. De algemene afschrijvingen worden verdeeld conform de verdeelsleutels van huisvestingskosten en kantoorkosten;
- De kosten van toezicht en bestuur vallen volledig onder de kosten van beheer en administratie.

Kosten beheer en administratie

Doel van kosten beheer en administratie is om inzicht te geven in de kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratie en die dus niet kunnen worden toegerekend aan de doelstelling of werving van baten. Als percentage worden de kosten van beheer en administratie uitgedrukt in een percentage van de totale lasten. De Zonnebloem hanteert een norm van maximaal 8%. Bij het bepalen van de norm is gekeken naar het verleden en is rekening gehouden met de aard van de organisatie. In 2018 is het percentage beheer en administratie 7,1%.

Wervingskosten als % van de geworven baten

Het percentage wervingskosten als % van de geworven baten ontstaat door de wervingskosten te delen door de som van de geworven baten. In 2018 bedraagt het percentage 14,5%. In 2017 was dit 19,8%.

Bestedingsratio's

Deze ratio's geven de verhouding weer tussen de bestedingen aan de doelstelling en de baten en lasten. De Zonnebloem streeft naar een zo hoog mogelijke bestedingsratio, maar met een minimale omvang van 75%. Het minimum percentage is gebaseerd op een analyse van de huidige kostenstructuur en historische cijfers.

Bestedingsratio I (Doelbesteding als % van de totale lasten).

Bestedingsratio II (Totale lasten als % van de totale baten).

Bestedingsratio I bedraagt 76,0% (2017: 75,4%).

Bestedingsratio II bedraagt 83,5% (2017: 107,4%).

Operational lease

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij de organisatie ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De Zonnebloem heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij pensioenfonds Zorg en Welzijn. Hiervoor in aanmerking komen werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op pensioen. Dat is afhankelijk van leeftijd, salaris en dienstjaren.

Op bovenstaande pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan het pensioenfonds betaald door de Zonnebloem. De pensioengrondslag voor het Ouderdomspensioen en het Partnerpensioen is het pensioengevende salaris dat geldt of zou gelden bij een volledige werktijd, verminderd met de AOW-franchise. Het pensioenfonds heeft de ambitie om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te indexeren op basis van de algemene ontwikkeling van de salarissen in de collectieve arbeidsovereenkomsten die gelden voor de aangesloten werkgevers in een bepaald kalenderjaar. Het pensioenfonds besluit elk jaar of, en zo ja in hoeverre, kan worden geïndexeerd, gelet op de financiële situatie en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Het pensioenfonds baseert zich hierbij onder meer op de nominale en de reële dekkingsgraad. Het pensioenfonds kan besluiten een gemiste indexering in te halen, maar een dergelijk besluit heeft geen terugwerkende kracht en leidt niet tot een nabetaling. De indexering wordt gedeeltelijk gefinancierd uit premies en gedeeltelijk uit rendement. De actuele dekkingsgraad lag in december 2018 op 97,5% (december 2017: 98,6%).

7.8 Toelichting op de balans

1 Immateriële vaste activa

(x € 1.000)	Immateriele activa be- drijfsvoering	Immateriele activa doelstelling	Totaal
Aanschafwaarde 1-1-2018	1.539	3.506	5.045
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1-2018	-1.249	-1.384	-2.633
Boekwaarde per 1-1-2018	290	2.122	2.412
Mutaties gedurende het boekjaar			
Aanschaffingen	79	70	149
Boekwaarde afgestoten activa	-	-	-
Afschrijvingen	-142	-640	-782
Boekwaarde per 31-12-2018	227	1.552	1.779
Aanschafwaarde 31-12-2018	1.618	3.576	5.194
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2018	-1.391	-2.024	-3.415
Boekwaarde per 31-12-2018	227	1.552	1.779
Afschrijvingspercentages	20,0%-25,0%	20,0%-25,0%	

Onder de bedrijfsmiddelen is vooral kantoorsoftware verantwoord.

De immateriële activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op applicaties en software die direct gebruikt worden ten behoeve van het Zonnebloemwerk.

De investeringen voor de doelstelling bestaan in 2018 uit investeringen in het kader van de ICT-ontwikkelingen.

2 Materiële vaste activa

(x € 1.000)	Materiele activa be- drijfsvoering	Materiele activa doelstelling	Totaal
Aanschafwaarde 1-1-2018	5.462	16.552	22.014
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1-2018	-3.103	-9.327	-12.430
Boekwaarde per 1-1-2018	2.359	7.225	9.584
Mutaties gedurende het boekjaar			
Aanschaffingen	52	137	189
Boekwaarde afgestoten activa	-	-47	-47
Afschrijvingen	-303	-660	-963
Boekwaarde per 31-12-2018	2.108	6.655	8.763
Aanschafwaarde 31-12-2018	5.514	16.689	22.203
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2018	-3.406	-10.034	-13.440
Boekwaarde per 31-12-2018	2.108	6.655	8.763
Afschrijvingspercentages	2,5%-25,0%	10,0%-25,0%	

Onder de bedrijfsmiddelen is het kantoorpand in Breda, de kantoorinventaris en de kantoorautomatisering inbegrepen. De verzekerde waarde van het pand ultimo 2018 bedraagt € 5.371.100.

De activa direct in gebruik voor de doelstelling hebben met name betrekking op MPS de Zonnebloem. De verzekerde waarde van het Motorpassagierschip bedraagt ultimo 2018 € 14.750.000. De desinvestering bij activa direct in gebruik voor de doelstellingen heeft betrekking op de verkoop van Rondvaartboot de Zonnebloem.

De investeringen voor de doelstelling bestaan in 2018 vooral uit investeringen ten behoeve van MPS de Zonnebloem BV.

3 Voorraad direct beschikbaar voor de doelstelling

De voorraad bestaat uit artikelen bestemd voor verkoopdoeleinden op MPS de Zonnebloem.

4 Vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)	31-12-2018	31-12-2017
Nalatenschappen	2.444	1.958
Debiteuren	66	45
Te vorderen omzetbelasting	39	42
Te vorderen dividendbelasting	-	5
Vooruitbetaalde kosten	205	253
Overige vorderingen	392	420
Totaal	3.146	2.723

De post nalatenschappen heeft betrekking op nalatenschappen, waarvan de eerste correspondentie in of voor 2018 is ontvangen en waarvan de omvang per 31 maart 2019 betrouwbaar is te schatten.

De vooruitbetaalde kosten bestaan o.a. uit vooruitbetalingen m.b.t. uitgaven Zonnebloemnieuws in 2019, verzekeringspremies en licenties. Onder de overige vorderingen is onder andere een vordering van € 328.000 op de Vriendenloterij opgenomen.

5 Effecten

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen in fondsen met zakelijke waarden (aandelen) en vastrentende waarden (obligaties). Het beheer van de portefeuille is ondergebracht bij een vermogensbeheerder, die het beheer voert op basis van een beleggingsmandaat. Het gevoerde beleid is risicomijdend, waarbij de normverhouding zakelijk - vastrentend, met een beperkte bandbreedte 80%-20% is. Eind 2017 is de werkelijke verhouding 79,1%-20,9%.

(x € 1.000)	Obligaties 2018	Aandelen 2018	Totaal 2018	Totaal 2017
Balans per 1 januari	11.490	4.432	15.922	15.582
Bij: aankopen	3.153	373	3.526	2.579
	14.643	4.805	19.448	18.161
Af: verkopen en uitlotingen/aflossingen	2.135	1.294	3.429	2.427
	12.508	3.511	16.019	15.734
Gerealiseerd koersresultaat	-1	230	229	38
	12.507	3.741	16.248	15.772
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat	-135	-474	-609	150
Totaal	12.372	3.267	15.639	15.922

Ultimo 2018 zijn obligaties en aandelen in de volgende fondsen verworven:

- Kempen Global Sustainable Equity Fund;

- Vanguard Eurozone Inflation-Linked Bond;
- Kempen (Lux) Sustainable Smallcap Fund I;

- Kempen (Lux) Euro Sustainable Cr.Fd J;
- Kempen (Lux) Euro Government Fund J;

- Blackrock Inst. Euro Liquidity Premier A.
- Vanguard Euro Gov. Bond Index Fund Plus;

6 Liquide middelen

(x € 1.000)	31-12-2018	31-12-2017
Spaarrekeningen	5.676	2.744
Rekeningen-courant	2.424	1.460
Kassen	8	3
	8.108	4.207
Afdelingen	8.897	8.624
Totaal	17.005	12.831

De middelen op spaarrekeningen zijn vrij opvraagbaar. De gemiddelde rentevergoeding over 2018 (incl. liquide middelen afdelingen) bedraagt 0,01%. De geldmiddelen van de afdelingen bestaan uit de geconsolideerde saldi van de afdelingen van de Vereniging. De geldmiddelen van de afdelingen staan niet ter vrije beschikking van het nationaal bureau van de vereniging. Het bestuur van een afdeling is in beginsel, binnen het kader van de doelstelling, zelf verantwoordelijk voor het beheer en de besteding van de eigen liquide middelen.

7 Reserves en fondsen

Het vermogen wordt op grond van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving voor Fondsenwervende Instellingen gesplitst in reserves en fondsen, waarbij rekening is gehouden met de “Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen” van de Goede Doelen Nederland.

(x € 1.000)	Reserves	Fondsen	Totaal reserves en fondsen
Stand per 1 januari	41.173	159	41.332
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten landelijk	-2.488	-	-2.488
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten landelijk	1.642	-	1.642
Onttrekking bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	-50	-	-50
Toevoeging bestemmingsreserve activiteiten afdelingen	585	-	585
Onttrekking continuïteitsreserve	-296	-	-296
Toevoeging continuïteitsreserve	3.400	-	3.400
Onttrekking bestemmingsfonds	-	-819	-819
Toevoeging bestemmingsfonds	-	1.081	1.081
Saldo van baten en lasten 2018	2.793	262	3.055
Stand per 31 december	43.966	421	44.387

Continuïteitsreserve

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont-trekkingen	Toevoegingen	Stand per 31 december
Afdelingen	6.338	296	-	6.042
Vereniging (excl. afdelingen)	12.413	-	3.400	15.813
Totaal	18.751	296	3.400	21.855

Conform de ‘Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen’ van Goede Doelen Nederland en het in de Nationale Vergadering vastgestelde vermogensbeleid wordt een continuïteitsreserve aangehouden die maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie (inclusief kosten fondsenwerving, exclusief kosten voorlichting) bedraagt. Op grond van dit beleid mag de reserve voor de Vereniging ultimo 2018 maximaal € 15,8 miljoen bedragen.

De berekeningswijze van de continuïteitsreserve van de afdelingen valt niet onder de definitie uit de ‘Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen’. Gezien de specifieke aard van de Zonnebloem organisatie geldt voor de afdelingen dat tot de kosten van de werkorganisatie de gemiddelde totale (netto) jaaruitgaven van de afgelopen drie jaar worden gerekend. Zo zorgen we ervoor dat de afdelingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen jegens hun deelnemers kunnen voldoen.

Reserves

Bestemmingsreserve activiteiten landelijk

Aan een deel van de reserves is door het Nationale Bestuur van de vereniging zelf een bestemming gegeven.

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont-trekkingen	Toevoegingen	Stand per 31 december
Donateursbijdragen boekjaar	1.068	1.068	1.003	1.003
Stimuleringsfonds	54	29	12	37
Activa doelstelling	9.324	1.087	-	8.237
Nieuw vakantieconcept	1.105	304	-	801
Vervanging MPS de Zonnebloem	7.989	-	627	8.616
Toekomstbestendige vrijwilligersorganisatie	500	-	-	500
Totaal	20.040	2.488	1.642	19.194

Donateursbijdragen boekjaar

De afdelingen ontvangen aan het begin van ieder jaar een gedeelte van de inkomsten uit de donateursbijdragen van het voorgaande boekjaar. Deze middelen vormen een structurele inkomstenbron voor de afdelingen ter financiering van hun activiteiten. Omdat de afdelingen in het betreffende boekjaar niet over deze middelen kunnen beschikken, is deze post verantwoord als bestemmingsreserve.

Stimuleringsfonds

Door de Nationale Vergadering is besloten om een stimuleringsfonds in te stellen. Door extra fondsen beschikbaar te stellen kunnen afdeling die nieuwe of meer activiteiten niet uit eigen middelen kunnen financieren toch groeien en/of differentiëren. In 2018 hebben 8 afdelingen een bijdrage uit deze reserve ontvangen.

Activa doelstelling

Dit deel geeft aan in hoeverre de activa in het kader van de doelstelling uit eigen middelen zijn gefinancierd. De hoogte is gelijk aan de boekwaarde van de immateriële- en materiële vaste activa in het kader van de doelstelling en de voorraden.

Nieuw vakantieconcept

Door de Nationale Vergadering is in september 2017 besloten om een bestemmingsreserve ten behoeve van het nieuwe vakantieconcept aan te houden. Door deze reserve beschikbaar te stellen geeft de Zonnebloem lokale afdelingen de ruimte om zelf vakanties te organiseren. Er is in 2017 een reserve gevormd voor € 1.140.000. In 2018 is € 304.000 onttrokken aan de reserve voor o.a. salariskosten en uitbetaling aan afdelingen als bijdrage stimuleringsregeling in de kosten van het organiseren van een vakantieweek ad € 211.000.

Vervanging MPS de Zonnebloem

Conform de risicoanalyse wordt een deel van het eigen vermogen bestemd ter vervanging van het huidige vakantieschip.

Toekomstbestendige Vrijwilligersorganisatie

Het is noodzakelijk dat de vereniging zich blijft aanpassen aan zowel interne- als externe veranderende behoeften. Om in te kunnen spelen op de deze veranderingen wordt een reserve aangehouden voor het uitvoeren van een verandertraject. In 2018 is niets ten laste van deze reserve gebracht. Besloten is om de reserve aan te houden vanuit het meerjarenbeleidsplan 2019-2023.

Bestemmingsreserves afdelingen

Conform de implementatie van het vermogensbeleid dient het vermogen van de afdelingen boven de continuïteitsreserve, door de afdelingen bestemd te worden. Dat deel waar geen bestemming aan is gegeven, wordt door het Nationaal Bestuur bestempeld als reserve voor de activiteiten van de afdelingen.

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ont- trekkingen	Toe- voegingen	Stand per 31 december
Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten	855	-	226	1.081
Jubileum (afdelingen)	334	-	59	393
Gericht op groei/differentiatie	12	-	26	38
Doelbestemde nalatenschappen	636	50	-	586
Activiteiten afdelingen	545	-	274	819
Totaal	2.382	50	585	2.917

Eenmalige/niet-jaarlijkse activiteiten

Deze reserve kan alleen worden gemaakt met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen alleen eenmalige of niet-jaarlijkse activiteiten voor deelnemers en/of vrijwilligers, volgens een bestendige gedragslijn. Andere voorwaarden zijn dat de begroting 'Zonnebloemwaardig' is, oftewel eenvoudig maar compleet, en dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Jubileum (afdelingen)

Voor de viering van afdelingsjubilea, zoals een lustrum en kroonjaren (12,5; 25; 40; 50; 60; 75; 100 jaar) mogen middelen worden gereserveerd. Om de uniformiteit te waarborgen mogen hiervoor standaardbedragen worden gereserveerd. Voorwaarde is dat de middelen binnen vijf jaar na reservering worden besteed.

Gericht op groei/differentiatie

Ook deze reserve kan alleen worden gemaakt met een realistisch plan dat is voorzien van een planning en een begroting. In aanmerking komen activiteiten die zijn afgeleid van het Meerjarenbeleidsplan en zijn gericht op:

- Deelnemers (inclusief jongeren);
- Vrijwilligers (inclusief jongeren);
- Diensten;
- Fondsenwerving;
- Samenwerking met andere partners.

Voorwaarde is dat de middelen binnen drie jaar na reservering worden besteed.

Doelbestemde nalatenschappen

Er zijn afdelingen die middelen (hebben) ontvangen uit nalatenschappen. In het testament is dan door de erflater bepaald dat de middelen ten goede dienen te komen aan een bepaalde afdeling. Uiteraard wordt die wens gerespecteerd.

Activiteiten afdelingen

Door een deel van de afdelingen is aan het vermogen boven de continuïteitsreserve nog geen specifieke bestemming gegeven. Ook in 2018 blijft de opbouw van het vermogen een aandachtspunt voor de besturen van de afdelingen.

Fondsen

Bestemmingsfondsen

(x € 1.000)	Stand per 1 januari	Ontvangen uit acties	Bestedingen	Stand per 31 december
MPS de Zonnebloem	-	377	377	-
Zonnebloemauto	159	704	442	421
Totaal	159	1.081	819	421

MPS de Zonnebloem

Het fonds is gevormd uit de giften, die uit de acties voor de bouw en exploitatie van het schip zijn ontvangen. Jaarlijks worden de specifieke bijdragen (aandeel Actie Zonnebloemvakanties, Scheepsmaatjes, specifieke giften en de aan dit fonds toe te rekenen beleggingsopbrengsten) toegevoegd aan dit fonds. Dit fonds dient om de exploitatie van MPS de Zonnebloem te waarborgen. De exploitatiekosten van het schip waren in 2018 hoger dan de dotatie aan dit fonds, waardoor de stand van het fonds ultimo 2018 nihil bedraagt.

Zonnebloemauto

Dit fonds wordt gevormd voor geoormerkte ontvangen giften voor de exploitatie van de Zonnebloemauto's. Ten laste van dit fonds worden directe externe kosten met betrekking tot de Zonnebloem auto's gebracht (de leasekosten). De overige kosten komen ten laste van de reguliere exploitatie van de vereniging en worden derhalve niet ten laste van dit fonds gebracht. In 2018 is onder andere het resultaat van de verkoop van hangtuintjes ad € 451.000 toegevoegd aan dit fonds.

8 Voorzieningen

<i>(x € 1.000)</i>	Stand per 1 januari	Ont- trekkingen	Toe- voegingen	Stand per 31 december
Jubilea	52	-	3	55
Afwikkeling nalatenschappen	20	-	-	20
Totaal	72	-	3	75

De voorziening voor jubileumuitkeringen aan personeel is op individuele grondslag berekend, waarbij rekening is gehouden met het salaris, de blijfkans en de sterftekans. De voorziening wordt tijdsevenredig opgebouwd gedurende het dienstverband van de medewerkers.

De voorziening afwikkeling nalatenschappen is gevormd voor de kosten die naar verwachting nog gemaakt dienen te worden om een aantal lopende nalatenschappen af te wikkelen.

9 Kortlopende schulden

<i>(x € 1.000)</i>	31-12-2018	31-12-2017
Crediteuren	483	433
Loonbelasting en premieheffing	136	147
Omzetbelasting	46	2
Pensioenpremie	-	1
Vooruitontvangen bedragen	428	604
Reservering vakantietoeslag	364	403
Overige	443	513
Totaal	1.900	2.103

De looptijd van de opgenomen schulden is korter dan één jaar. Onder de vooruitontvangen bedragen is o.a. een bedrag van € 301.000 opgenomen, welke in 2017 is ontvangen van de Vriendenloterij met betrekking tot het project toegankelijkheid, die ultimo 2018 nog niet besteed is.

Overzicht niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De aangegane verplichtingen hebben met name betrekking op ontwerp, opmaak en drukken van periodieken, licenties, het voordeelprogramma, investeringen en onderhoud MPS de Zonnebloem en leaseverplichten auto's (looptijd 36-48 maanden). De verplichting hiervan bedraagt ultimo 2018 € 991.049. Hiervan heeft € 864.364 betrekking op kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) en € 126.685 op langlopende verplichtingen.

<i>(x € 1.000)</i>	< 1 jaar	> 1 jaar	> 5 jaar	Totaal
Vereniging de Zonnebloem	575.349	126.685	-	702.034
MPS de Zonnebloem B.V.	289.015	-	-	289.015
Stichting Rondvaartboot de Zonnebloem in liquidatie	-	-	-	-
Totaal	864.364	126.685	-	991.049

Daarnaast is er nog een aantal afnameverplichtingen aangegaan waarbij afrekening zal plaatsvinden op basis van levering en/of prestatie.

Gezien hun relevantie zijn in de niet uit de balans blijvende verplichtingen niet de verplichtingen van de afdelingen begrepen.

Ten behoeve van de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) is een bankgarantie verstrekt van € 65.000.

In de lopende nalatenschappen van de Zonnebloem zijn 11 nalatenschappen waarvan de waarde niet betrouwbaar is vast te stellen. Deze nalatenschappen zijn - vanwege de onbetrouwbaarheid - gewaardeerd op € 1. Hiervan zijn 5 lopende nalatenschappen met vruchtgebruik, die aangezien ze volgens de richtlijnen niet in aanmerking komen voor waardering - gewaardeerd op nihil.

In 2013 heeft de Zonnebloem uit een nalatenschap circa € 13 miljoen ontvangen. Op 5 november 2015 heeft de weduwe (eiseres) van de overledene onder andere de Zonnebloem gedagvaard en vordert, vanwege zogenaamde wilsonbekwaamheid bij verlijden van het testament, een verklaring voor recht dat het testament, op basis waarvan de Zonnebloem de nalatenschap heeft ontvangen, nietig is. Eiseres eist dat de Zonnebloem al hetgeen verkregen uit hoofde van het testament door haar onverwijld moet worden terugbetaald, vermeerderd met rente en kosten, opdat de nalatenschap opnieuw kan worden verdeeld overeenkomstig het dan laatste testament van haar echtgenoot. Naast terugbetaling van al hetgeen uit hoofde van het testament is verkregen eist eiseres ook dat de gedaagde partijen, waaronder de Zonnebloem, de proceskosten en buitengerechtelijke kosten, in totaal circa € 30.000 voldoen. Volgens het vonnis van de rechtbank d.d. 8 maart 2017 heeft de rechtbank alle vorderingen van eiseres afgewezen. De eiseres is in hoger beroep gegaan. Dit hoger beroep vangt aan op 14 mei 2019. De Zonnebloem schat in dat ook de uitkomst van het hoger beroep niet leidt tot financiële gevolgen voor de Zonnebloem.

7.9 Toelichting op de staat van baten en lasten

1 Baten van particulieren

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Donateursbijdrage	7.820	7.774	8.070	7.830
Scheepsmatje	220	219	220	237
Periodieke schenkingen	150	161	140	148
Mei mailing	600	633	680	650
Augustus mailing	360	393	360	505
Oktober mailing	365	420	365	539
Fondsenwerving algemeen	1.532	1.737	1.322	1.793
Nalatenschappen	2.000	3.417	2.000	1.874
Baten Zonnebloemauto	125	83	-	-
Loterij	2.075	2.015	1.832	2.061
Eigen acties afdelingen	500	517	500	485
Totaal baten van particulieren	15.747	17.369	15.489	16.122

De baten van particulieren zijn ruim € 1,9 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere baten van fondsenwerving algemeen, nalatenschappen, en loterij. De hogere baten bij fondsenwerving algemeen ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt door hogere baten van fondsenwervende activiteiten door lokale afdelingen. De baten uit nalatenschappen over 2018 bedragen € 3,4 miljoen en zijn daarmee aanzienlijk hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door één grote ontvangen nalatenschap. Het aantal nieuwe dossiers was 90 en het aantal lopende dossiers per 31 december 2018 is 84. Van 11 nalatenschappen is de waarde op het moment van het opmaken van de jaarrekening niet bekend. De hogere baten van de loterij worden hoofdzakelijk veroorzaakt doordat een groot aantal prijzen van de loterij 2017 niet zijn opgeëist en daarmee niet zijn uitbetaald. De prijzen zijn tot één jaar nadat de trekking heeft plaatsgevonden opeisbaar. Met betrekking tot de loterij zijn in 2018 in totaal 943.510 loten verkocht (2017: 989.422 loten). Dit betreft een afname van 4,6% ten opzichte van 2017. Ten opzichte van de begroting 2018 zijn ruim 27.500 loten meer verkocht.

2 Baten van bedrijven

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten van bedrijven	405	388	280	317

Naast bijdrages-giften van bedrijven o.a. voor de Zonnebloemauto's, ongeveer € 160.000, zijn hier ook de 140 maatschappelijk verantwoorde bedrijfsuitjes verantwoord. De waarde hiervan wordt geschat op € 140.000. Tijdens 'Het andere bedrijfsuitje' beleefden 1.982 deelnemers samen met ruim 2.000 medewerkers van deelnemende bedrijven, die voor 1 dag Zonnebloemvrijwilliger waren, een mooie dag.

3 Baten van loterijorganisaties

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten Vriendenloterij	629	817	500	761

Van de Vriendenloterij is in 2018 € 429.104 aan geormerkte en € 200.000 aan ongeormerkte opbrengsten ontvangen. Daarnaast heeft de Zonnebloem in 2017 € 574.000 ontvangen ten behoeve van het project "Toegankelijkheid". In 2018 heeft de Zonnebloem hiervan € 162.884 besteed. Dit bedrag is in 2018 als baten verantwoord.

4 Baten van subsidies van overheden

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Instellingssubsidie	208	208	200	202
Overige subsidies m.b.t. de afdelingen	350	408	300	341
Totaal baten van subsidies van overheden	683	616	500	543

In 2018 heeft Nationale Vereniging de Zonnebloem € 208.000 aan instellingssubsidie ontvangen van het Ministerie van VWS. De overige overheidssubsidies is ontvangen door de afdelingen.

5 Baten van andere organisaties zonder winststreven

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Vermogensfondsen	330	188	300	176
Overige subsidies	-	72	60	75
Totaal baten van andere organisaties zonder winststreven	330	260	360	251

Van vermogensfondsen heeft de Zonnebloem in 2018 € 188.000 ontvangen. Hiervan was o.a. € 118.000 bestemd voor deskundigheidsbevordering en € 50.000 voor de Zonnebloemauto. De baten zijn achter gebleven t.o.v. de begroting omdat verwacht werd dat meer gelden zouden worden ontvangen met betrekking tot de Zonnebloemauto. De overige subsidies € 72.000 zijn ontvangen van Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk voor het project "Vrijwillig Dichtbij".

6 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Verkoop kerstkaarten	250	185	280	198
Giften kerstkaarten	-	26	-	18
	250	211	280	216
Kostprijs verkopen kerstkaartenactie	210	145	250	131
Baten uit verkoop kerstkaarten	40	66	30	85
Verkoop promotieartikelen	20	19	20	19
Kostprijs verkoop promotieartikelen	15	15	10	15
Baten promotieartikelen	5	4	10	4
Verkoop hangtuintjes	-	782	-	-
Kostprijs verkoop hangtuintjes	-	-331	-	-
Baten verkoop hangtuintjes	-	451	-	-
Totaal baten uit verkoop artikelen	45	521	40	89

De baten uit verkoop kerstkaarten zijn aanzienlijk lager dan begroot. Dit is het gevolg van keuze met betrekking tot de mailing. Er is besloten minder donateurs aan te schrijven voor kerstkaarten maar die donateurs een giftverzoek te doen zie hiervoor ook de stijging van de opbrengst van de oktobermailing zoals opgenomen onder baten van particulieren. Omdat ook de kosten aanzienlijk lager zijn dan begroot is het uiteindelijke resultaat baten verkoop kerstkaarten hoger dan begroot. Tevens zijn hier verantwoord het resultaat ad € 451.000 ten behoeve van de Zonnebloemauto m.b.t. de verkoop van 50.000 hangtuintjes, een gezamenlijke actie met de Vriendenloterij.

7 Overige baten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Overige baten	74	69	60	86
Totaal overige baten	74	69	60	86

De overige baten hebben hoofdzakelijk betrekking op opbrengst souvenirs en drankopbrengst bij de MPS de Zonnebloem B.V.

8 Voorlichting/bewustmaking, eigen activiteiten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Donateursblad	316	255	349	326
Jaarlijkse Campagne	789	578	549	499
Voorlichting en promotie	348	308	368	315
Jaarthema	138	132	143	134
Websites	530	421	562	415
Groepsbezoek	56	47	51	49
Overige activiteiten (onderzoeken)	132	102	107	113
Meerjarenbeleidsplan	127	49	63	31
Doorbelasting Indirecte kosten	347	226	266	335
Totaal voorlichting, bewustmaking eigen activiteiten	2.958	2.118	2.458	2.217

De besteding aan voorlichting/bewustwording, eigen activiteiten zijn € 340.000 lager dan begroot. Op nagenoeg alle onderdelen zijn besparingen gerealiseerd en is kritisch naar de kosten gekeken zonder afbreuk te doen aan de doelstelling. De kosten van het donateursblad zijn bijna € 100.000 lager dan begroot o.a. doordat voor de januari editie gekozen is voor een beperktere oplage. De kosten van voorlichting en promotie zijn lager dan begroot omdat een begroot bedrag van € 75.000 voor public affairs niet is besteed. De kosten van websites zijn € 141.000 lager dan begroot vanwege een latere oplevering van techniek achter Mijn Zonnebloem waardoor geplande verbeteringen zijn uitgesteld.

9. Vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Ondersteuning vrijwilligers en afdelingen	2.721	2.485	2.539	2.386
Deskundigheidsbevordering	256	232	305	267
Bezoekwerk algemeen	100	265	278	265
Jongeren	-	147	145	146
Tijdschrift Beleef! (deelnemers)	30	10	17	6
Marketing en werving vrijwilligers	372	163	179	175
Marketing deelnemers	68	37	65	58
Vrijwilligerskaart	59	62	64	42
Tijdschrift ZON (vrijwilligers)	241	175	194	192
Stratgische samenwerkingen	33	36	36	43
Implementatie meerjarenbeleid	-	169	171	328
Doorbelasting Indirecte kosten	851	589	675	716
Totaal vrijwilligersondersteuning	4.731	4.370	4.668	4.624

De bestedingen aan vrijwilligersondersteuning, bezoekwerk en activiteitenbegeleiding zijn ruim € 300.000 lager dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten deskundigheidsbevordering en een lagere

doorbelasting van indirecte kosten. De lagere kosten van deskundigheidsbevordering worden o.a. veroorzaakt doordat de intakegesprekken met afdelingen over te volgen workshops met ingang van 2018 door districtshoofden zijn gevoerd in plaats van door externe freelance trainers, en het aantal plaatsgevonden workshops te ambitieus was begroot. In 2018 hebben 5.548 vrijwilligers deelgenomen aan workshops om hun deskundigheid te bevorderen.

10. Vakanties

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Afdelingsvakanties	1.307	620	1.078	35
Vaarvakanties exclusief eigen bijdrage gasten	3.564	3.463	3.478	3.360
Eigen bijdrage gasten vaarvakanties	-2.158	-2.062	-2.153	-1.991
Overige landelijke vakanties	-	-	-	2.057
Vakantiehuisjes	16	1	11	-6
Landelijke- en vaarvakanties algemeen	358	386	379	457
Landelijke- en vaarvakantiegeds	55	44	42	95
Ontvangen zorgbijdrage landelijke- en vaarvakanties	-125	-174	-50	-220
Doorbelasting indirecte kosten	167	177	144	549
Totaal vakanties	3.184	2.455	2.929	4.336

De bestedingen aan vakanties zijn € 474.000 lager dan begroot, met name als gevolg van lagere kosten afdelingsvakanties en hogere opbrengsten uit zorgbijdragen. In 2018 zijn door de afdelingen in het land voor het eerst met veel succes vakanties georganiseerd volgens het nieuwe vakantieconcept. In totaal zijn door hen 87 vakanties georganiseerd. Het aantal begrote vakanties van 120 bleek nog iets te optimistisch. De ten opzichte van de begroting minder georganiseerde vakanties is dan ook een belangrijke oorzaak voor de lagere kosten van afdelingsvakanties van ruim € 400.000 ten opzichte van de begroting. Maar ook hebben de afdelingen, doordat zij meer gelden zelf hebben kunnen werven voor de vakanties, minder een beroep gedaan op landelijke financieringsregelingen waardoor de kosten voor vakanties lager zijn dan begroot. De lagere kosten van vakanties worden daarnaast ook veroorzaakt doordat de Zonnebloem aanzienlijk meer zorgbijdragen heeft ontvangen dan begroot. In 2017 is de Zonnebloem actief gestart met het vragen om zorgbijdragen tijdens vakanties aan zorginstellingen waarvan tijdelijk de door hen verleende zorg wordt overgenomen. Ten tijde van het opstellen van de begroting over 2018 waren de resultaten over 2017 nog niet volledig beschikbaar en zijn deze behoudend begroot voor 2018.

11 Evenementen

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Eëndagsactiviteiten klein/Overige dagactiviteiten	2.648	2.803	2.682	2.145
Zonnebloemauto	803	595	720	803
Toegankelijkheid	335	245	399	335
Doorbelasting Indirecte kosten	148	136	182	253
Totaal evenementen	3.934	3.779	3.983	3.536

De kosten van ééndagsactiviteiten klein/ overige dagactiviteiten betreffen voornamelijk de kosten van de activiteiten georganiseerd door de afdelingen van de Zonnebloem. Ten opzichte van de begroting zijn de kosten van de Zonnebloemauto € 125.000 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een aantal auto's later dan gepland in gebruik is genomen. De lagere kosten voor Toegankelijkheid ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt doordat o.a. vanwege de beschikbare mankracht minder onderzoeken en keuringen hebben plaatsgevonden dan begroot. De geplande keuren zijn doorgeschoven naar 2019 en 2020. De eigen bijdrage van gasten zijn in mindering gebracht op de kosten.

12 Wervingskosten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Wervingskosten baten particulieren	2.633	2.008	2.304	2.699
Wervingskosten baten bedrijven	163	106	112	149
Wervingskosten baten loterijorganisaties	168	264	75	147
Wervingskosten baten subsidies van overheden	10	12	11	11
Wervingskosten baten andere organisaties zonder winststreven	69	39	40	33
	3.043	2.429	2.542	3.039
Doorbelasting Indirecte kosten	587	390	457	527
Totaal wervingskosten	3.630	2.819	2.999	3.566

De totale wervingskosten zijn € 180.000 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere wervingskosten baten van particulieren ad € 296.000. Een deel van dit budget is op een andere manier ingezet. In 2018 heeft voor de Vriendenloterij een grote wervingsactie plaatsgevonden die niet vooraf begroot was. Hiervoor is een deel van het budget voor wervingskosten particulieren ingezet.

Rentebaten en baten uit beleggingen

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten uit beleggingen				
Dividend	160	169	100	179
Gerealiseerde Koersverschillen	80	229	100	38
Ongerealiseerde Koersverschillen	80	-610	100	150
Kosten effectenbeheer	-43	-43	-46	-42
Totale baten uit beleggingen	277	-255	254	325
Rentebaten uit liquide middelen	12	2	27	15
Totale rentebaten en baten uit beleggingen	289	-253	281	340

De rentebaten uit liquide middelen zijn lager dan begroot als gevolg van lagere rentestand dan begroot.

Kostentoerekening

(x € 1.000)	Begroting 2019	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Salarissen inclusief sociale lasten	5.611	5.219	5.274	5.495
Pensioenpremies	469	434	441	421
Overige personeelskosten (incl. Ondernemingsraad)	412	185	295	308
Reis- en verblijfkosten	390	377	405	438
Totaal personeelskosten	6.882	6.215	6.415	6.662
Waarvan direct toegerekend aan activiteiten	5.951	5.287	5.365	5.374
	931	928	1.050	1.288
Huisvestingskosten	130	143	126	125
Kantoorkosten	920	632	748	573
Kantoorkosten afdelingen	200	181	275	198
Afschrijvingen	1.655	1.745	1.811	1.807
Kosten bestuur en toezicht	196	206	124	135
Totaal indirecte kosten	4.032	3.835	4.134	4.126

De totale personeelskosten zijn € 200.000 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere overige personeelskosten € 110.000 door o.a. hogere ziektebewijdingen en vrijval reservering vakantiedagen. Het aantal fte is gedaald van 90,75 in 2017 naar 84,17 in 2018 (begroot was 88,27 fte). Dit hoofdzakelijk als gevolg van het feit dat bepaalde vacatures later of niet ingevuld zijn. De sociale lasten bedragen € 659.957.

De kantoorkosten zijn € 116.000 lager dan begroot. Dit wordt m.n. veroorzaakt door lagere ICT kosten € 83.000.

De kosten bestuur en toezicht zijn hoger dan begroot als gevolg van de kosten m.b.t. AVG. Onder kosten bestuur en toezicht worden ook de onkostenvergoedingen van de bestuursleden verantwoord. In 2018 werd aan de bestuursleden € 2.713 vergoed. In 2017 was dit € 4.440.

In 2018 zijn de volgende bedragen aan accountantskosten ten laste van het resultaat gebracht:

(in €)	Accountants	Belasting-adviseurs	Totaal
Controle van de jaarrekening	73.738	-	73.738
Andere controlewerkzaamheden	12.594	-	12.594
Fiscale advisering	-	27.003	27.003
Andere niet-controlediensten	-	-	-
	86.332	27.003	113.335

7.10 Overzicht directiesalaris

Naam	M.S.P. Damen	A.P.R. van Rooij	Totaal directie
Functie	directeur	directeur	
Dienstverband			
Aard (looptijd)	Onbepaald		
Uren	40		
Part-time percentage	100		
Periode	1/1-31/12		
Bezoldiging (in euro's)			
Jaarinkomen			
- Bruto loon/salaris	117.360		117.360
- Vakantiegeld	9.388		9.388
- Eindejaarsuitkering, 13e/14e maand	-		-
- Variabel jaarinkomen	-		-
Totaal jaarinkomen	126.748		126.748
SV lasten (wg deel)	9.372		9.372
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	6.274		6.274
Pensioenlasten (wg deel)	11.305		11.305
Overige beloningen op termijn	-		-
Uitkeringen beëindiging dienstverband	-		-
Totaal 2018	153.699	0	153.699
Totaal 2017	61.814	98.017	159.831

Het jaarinkomen van het directielid (in loondienst) blijft binnen het maximum van EUR 153.080 (salarisniveau 2018, 1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum per jaar.

Aan het directielid zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

7.11 Toelichting op de kostenverdeling (Model C)

Werkelijk 2018 (x €1.000)	Doelstellingen				Kosten		Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
	Voorlichting bewust- wording, eigen activiteiten	Vrijwilligers- ondersteuning, bezoekwerk en activiteiten begeleiding	Vakanties	Evenementen	Wervings- kosten	Beheer en administratie			
Uitbesteed werk	-	1.648	-312	3.286	1.590	-	6.212	6.988	8.574
Publiciteit en communicatie	1.259	139	-	-	-	-	1.398	1.747	1.431
Personeelskosten	646	1.991	1.723	345	898	612	6.215	6.415	6.662
Huisvestingskosten	17	8	17	7	26	68	143	126	125
Kantoorkosten	82	226	48	27	116	133	632	748	573
Kantoorkosten afdelingen	9	45	9	82	36	-	181	275	198
Afschrijvingen en rente	105	313	970	32	153	172	1.745	1.811	1.807
Kosten bestuur en toezicht	-	-	-	-	-	206	206	124	135
	2.118	4.370	2.455	3.779	2.819	1.191	16.732	18.234	19.505

Dit overzicht geeft weer hoe de kosten zijn verdeeld over de doelstelling, de werving baten en beheer en administratie.

Onder uitbesteed werk en publiciteit en communicatie worden de bestedingen (excl. personeelskosten) weergegeven die direct aan de realisatie van de doelstellingen en de werving van de baten worden toegerekend.

De personeelskosten bestaan uit kosten die direct worden toegerekend aan de doelstellingen en werving baten en uit de kosten die indirect worden toegerekend aan de realisatie van de doelstelling of de werving van baten. De indirecte kosten worden op basis van verdeelsleutels toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie.

De overige kosten betreffen indirecte kosten die op basis van een verdeelsleutel worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en kosten beheer en administratie. Per kostensoort worden de verdeelsleutels hieronder toegelicht.

De indirecte personeelskosten worden naar rato verdeeld over de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Als basis wordt de totale loonsom per afdeling genomen. De loonsom van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen wordt daarbij voor 100% toegerekend aan beheer en administratie.

De huisvestingskosten worden op basis van de ingebruik zijnde m² per afdeling verdeeld over de doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. De m² die ingebruik zijn bij de Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen worden volledig toegerekend aan beheer en administratie.

De kantoorkosten worden toegerekend op basis van het aantal werkplekken dat een afdeling in gebruik heeft. Hierbij geldt het aantal werkplekken van Directie, Planning & Control en Ondersteunende Processen als basis voor het aandeel van de kosten van beheer en administratie.

De kantoorkosten afdelingen worden volgens een vastgestelde verdeelsleutel verdeeld over doelstelling en fondsenwerving. Dit omdat de afdelingen 100% bezig zijn met het Zonnebloemwerk.

De afschrijvingskosten die direct verband houden met een doelstelling of eigen fondsenwerving worden hieraan toegerekend. Afschrijvingskosten zoals pand en kantoorinventaris worden conform de verdeelsleutel bij resp. huisvestingskosten en kantoorkosten toegerekend aan de doelstelling, eigen fondsenwerving en beheer en administratie.

De kosten van bestuur en toezicht zijn 100% kosten beheer en administratie.

7.12 Overige toelichtingen

Beloning directie

Het bestuur heeft het beloningsbeleid, de hoogte van het directiesalaris en de hoogte van andere beloningscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het beloningsbeleid en de vaststelling van het salaris volgt de Zonnebloem de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van Goede Doelen Nederland en de Code Wijffels.

Deze regeling geeft met zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. Na weging door het bestuur is de functie van directeur van de Zonnebloem ingedeeld in functiegroep J van de zogenoemde BSD-score met een minimaal jaarinkomen van € 135.315 en een maximaal jaarinkomen van € 153.080 (salarisniveau 2018). In de praktijk vindt beloning plaats conform functiegroep I. Het werkelijke jaarinkomen van directeur M.S.P. Damen (1 fte/12 maanden) bedroeg over 2018 € 126.748. De beloning blijft daarmee onder de maximumgrens van de functiegroep I.

De hoogte en samenstelling van de beloning worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten. Naast het jaarinkomen maken ook betaalde sociale verzekerings- en pensioenpremies en belaste vergoedingen deel uit van het salaris.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na de balansdatum.

Ondertekening van de jaarrekening

Nationaal Bestuur Nationale Vereniging de Zonnebloem

15 mei 2019

G.J.M Barnasconi,	F. Penninx
Mw. A.M.E. Kil- Albersen	W.E. Wallinga
Mw. C.P.M Schilte	Mw. L.M. van der Lubbe-van der Heijden
J.A. Timmermans	

8 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Nationale Ledenvergadering van Nationale Vereniging de Zonnebloem

De in dit verslag in hoofdstuk 7 opgenomen samengevatte jaarrekening 2018, bestaande uit de samengevatte geconsolideerde balans per 31 december 2018, de samengevatte geconsolideerde staat van baten en lasten over 2018 en het samengevatte geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2018 met bijbehorende toelichtingen, is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Nationale Vereniging de Zonnebloem. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 15 mei 2019. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 15 mei 2019.

De samengevatte jaarrekening 2018 bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Richtlijn 650 voor fondsenwervende organisaties van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening 2018 kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Nationale Vereniging de Zonnebloem.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening 2018 in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragrafen 7.4, 7.5, 7.6 en 7.7 van de toelichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening 2018 op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2018 van Nationale Vereniging de Zonnebloem en in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragrafen 7.4, 7.5, 7.6 en 7.7 van de toelichting.

Den Haag, 15 mei 2019

Deloitte Accountants B.V.

drs. V.W.J.A. van Stijn RA MGA